

GHENDTSCHÉ TYDINGHEN

Tweemaandelijks Tijdschrift van de Heemkundige en Historische Kring
Gent V.Z.W.

36e jaargang nr. 5

september - oktober 2007

Inhoud

- Pierre Kluyskens: Gent en de Engelsen (Vervolg)	266
- Ernest Lacquet: Inventaire Archéologique: Oude versierde tegels.	277
- Erik De Keukeleire: De Gentse lanen moeten in niets onderdoen voor die van de grotere steden. Deel 3. 1907-1911. (Vervolg en slot).	278
- E. Ossieur: De "Hondtslaeger", een verdwenen beroep.	296
- Ginette De Smet: Bijnamen op de Muide.	299
- Hugo Collumbien: Gentse Memoriedagen: 7-8-9 September.	312
- Bibliografie.	325
- Vraag en Antwoord.	326
- Lezers schrijven ons.	327
- Jan Cleppe: Gênsche Prâot.	329
- Uit de oude doos: De Baudelootuin bedreigd?	330
- Zo was het eens: Entrée des artistes	332

GENT EN DE ENGELSEN (VERVOLG)

1432: Jan Van Eeyck legt, na de dood van zijn oudere broer Huibrecht, de laatste hand aan de Aanbidding van het Lam dat enkele maanden nadien plechtig naar de Sint-Janskerk zal worden overgebracht waar het werk voortaan zal prijken als het meest kostbare kunstbezit van de Arteveldestede. De Gentenaren gaan er zo prat op, want zij voelen in die tijd nog iets voor kunst, dat wanneer Filips De Goede op 23 april 1458, op een ogenblik dat men de laatste sporen van de nederlaag van Gavere wegveegt, een triomfantelijke intrede doet in de hoofdstad van het graafschap, de stadsmagistraat die hem wat zand in de ogen wil strooien en de schijn wil verwekken dat de stad niets van haar grootheid en praalzucht heeft moeten inboeten, op de Poel de polyp-tiek van het Lam Gods met levende personages laat uitbeelden in een schitterende apotheose.

Voortaan zal elke vreemde bezoeker traditioneel en naar een vast public relationspatroon naar de Vijdkapel worden geleid: Dürer komt het veelluik in 1521 bewonderen en geraakt er in zijn Dagboek niet over uitgesproken, Lucas de Heere bezingt het in enthousiaste verzen, Lancelot Blondeel en Jan Scorel, twee gevierde en alomgeprezen kunstenaars krijgen opdracht het te herstellen wanneer de eerste sporen van de zgd. tand des tijds het heeft aangetast. Filips II aast op het werk wanneer hij laat verstaan dat hij het erg fijn zou vinden moesten de Gentenaren hem het veelluik ten geschenke zouden aanbieden als aandenken van hetgeen zijn doorluchtige vader, Keizer Karel, voor hen en voor de St.-Janskerk heeft gedaan.

Netelig probleem dat uiteindelijk nog voordelig wordt opgelost wanneer men er in slaagt de monarch te overtuigen dat een kopij van het meesterwerk door zijn lievelingsschilder Michaël Coxie, even mooi indien zelfs niet mooier zou zijn dan het oorspronkelijk werk.

Het gevaar is maar tijdelijk geweken want wanneer in augustus 1566 de Beeldenstorm losbreekt, moeten de kanunniken van de St.-Baafskathedraal ijlings de kostbare panelen één voor één naar de kerktoeren brengen die een zo veilige bergplaats blijkt te zijn dat de beeldenstormers tevergeefs naar de panelen zullen zoeken; na de storm vervoegt het veelluik opnieuw de Vijdkapel maar bij de tweede golf van de beeldenstormers in 1578 konden de kanunniken, inmiddels wat ouder geworden, niet tijdig hun krachttroep van 1566 herhalen.

Het mocht een geluk heten dat de woestaards ditmaal, waarschijnlijk op instructies van Hembyre of Ryhove, niet alles stuk sloegen in de kerk en dat

zij de vermaarde panelen van het Lam Gods samen met een hoop andere kunstwerken uit de kathedraal, naar het stadhuis overbrachten.

Er stond ergens in het grootboek van Sint-Pieter of van St.-Niklaas geschreven dat het met betrekkingen tussen Gent en Groot-Brittannië altijd maar een up and down zou worden. Na het verraad van Fox en de smadelijke nederlaag van Gavere werd de heuglijke bladzijde van het mecenaat van Margareta van York geschreven, zodat het nu normaal opnieuw een down-periode of -gebeurtenis zou moeten worden.

En het viel zo uit. Onze nogal opgehitste Gentenaren kregen het na die tweede editie van de Beeldenstormers plots in hun keiharde kop te binnen dat zij her Majesty met name koningin Elisabeth de eerste van Engeland, die als vurige papenvreetster de Gentse Calvinisten af en toe een stuiver had laten geworden om hun afbraak- en vernielingspolitiek met wat meer vlijt en fanatisme te kunnen doorvoeren, wel een klein souvenir verschuldigd waren en daar men in die jaren nog geen Man van het Belfort of een Klokke Roeland in miniformaat vervaardigde, schoot het hen plots te binnen dat zij nog zo lang niet geleden geweigerd hadden aan de katholieke koning van Spanje, Filips II, het fameuze Lam Gods dat zich nu ergens op een zolder van het Gents Stadhuis bevond, cadeau te geven.

Waarom zou men niet, uit reactie, die panelen, als dank voor haar steun aan de Calvinistische zaak, aan her Gracious Majesty ten geschenke aanbieden? Liever dan dit met allerlei heiligen volgeschilderd veelluik aan scherven te slaan, zou men het in een mooie verpakking, Elisabeth laten geworden die er God weet, misschien nog een of andere zaal van een kasteel van haar kroon-domein mede zou kunnen versieren.

Het plan werd ontworpen en zorgvuldig op punt gesteld: men zou nl. beroep doen op Willem van Oranje, bevriend met Elisabeth en met de twee Gentse Calvinistische leiders Hembyze en Ryhove, om als bemiddelaar op te treden en om de koningin te verzoeken deze nederige blijk van genegenheid vanwege de Gentse bevolking te willen aanvaarden.

In troebele tijden is alles mogelijk, zelfs het gekste. De Gentenaren dachten in die bange dagen meer aan hun leven, aan hun veiligheid, aan hun dagelijks brood, dan aan een schilderij dat zij wel in betere tijden hadden bewonderd maar dat ze thans geheel onverschillig liet. De overheden hadden zonder moeite of tegenkanting van de bevolking de kostbare panelen kunnen weggeven, indien er niet één Gentenaar, Joos Triest, heer van Lovendegem, ware opgestaan om het snode project van de Gentse stadsedielen aan de kaak te stellen, en er zich met klem tegen te verzetten.

Joos Triest had slechts één troef in handen, een troef die niet zwaar mocht doorwegen in troebele tijden, doch zijn enthousiasme, zijn vastberadenheid

waren groter dan het fanatisme van zijn medeburgers. Hij verzette zich met man en macht tegen de waanzinnige plannen van het stadsbestuur: ik ben, zo beweerd hij, de afstammeling van Judocus Vijd, heer van Pamele die het veel-luik aan de gebroeders van Eyck bestelde en het bestemde voor zijn persoonlijke kapel in de voormalige Sint-Janskerk, en ik ben dus ten volle gerechtigd mij te verzetten tegen verkoop, schenking of enige andere aanslag tegen het oeuvre!

Men lachte hem eerst vierkant uit, doch in die jaren had de naam Triest nog iets te betekenen en wanneer de overheden inzagen dat hij het ernstig meende, dat hij met een lijvig dossier naar het stadhuis kwam om de bewijzen van zijn afstammeling voor te leggen en dat hij er niet voor zou terugdeinzen de stad in een proces te betrekken, zetten de Gentse schepenen een gezicht als een oorworm, maar legden zich tenslotte bij de argumentatie van Joos Triest neer: een proces was in de XVIe eeuw nooit op voorhand gewonnen en duurde nog langer dan vandaag soms tien, twintig en in bepaalde gevallen, veertig, vijftig of zelfs meer jaren!

Met al de sympathie die zij voor koningin Elisabeth van Engeland koesterden, achtten de Gentse schepenen het niettemin voorzichtiger hun schat op zolder te laten en de koningin hun kat te sturen.

De Aanbidding van het Lam bleef midden andere kunstwerken op de zolder van ons stadhuis en vervoegde pas in 1584 na de triomfantelijke intrede van Farnese te Gent, zijn oorspronkelijke plaats in de Judocus Vjdkapel.

En zo komt dank zij Joos Triest en zijn zorgvuldig bijgehouden stamboom, dat wij in 1972 het Lam Gods niet moeten gaan bewonderen in Buckingham Palace, maar dat wij het nog steeds mogen doen in de Vjdkapel van de Gentse hoofdkerk, tot grote vreugde ook van tienduizenden vreemde toeristen die er jaarlijks speciaal voor naar Gent trekken.

Na dit zoveelste avontuur met onze Engelse burens dat op het allerlaatste nippertje nog goed afliep, mocht er wel een vrolijk deuntje in onze Gents-Engelse symfonie worden gespeeld.

Het kwam er meermaals zelfs in de volgende eeuw, in de gedaante van een aantal Engelse liefhebbers- en beroepsgezelschappen, die toen de nogal dubieuze benaming van “comedianten” droegen.

Veel expliciete gegevens zijn er over hun komst, verblijf en optreden alhier, nl. in ons stadhuis, zeker niet bewaard gebleven, omdat het toen nog geen mode was programma's aan de ingang van de zaal te verkopen. Wij weten niettemin dat deze voorlopers van het Festival van Vlaanderen op het Gents stadhuis veel bijval en applaus oogstten.

Prosper Claeys die nochtans doorgaans zeer goed ingelicht was over het

toneellevens in Gent in het verleden, rept er geen woord over in zijn inleidend hoofdstuk tot zijn “Histoire du Théâtre à Gand” en zulks verwondert ons ten zeerste want archiefdocumenten bewijzen ons dat ten tijde van Shakespeare, nl. in 1604, Engelse komedianten op het stadhuis optraden, zonder dat het nader bepaald wordt of het om toneelwerken van de doorluchtige Engelse auteur ging.

Enkele jaren later, in 1624, komt een andere Engelse toneelgroep, deze van Thomas Regiers naar Gent en belandt er onvermijdelijk in het stadhuis tot groot jolijt van onze schepenen en familieleden. Er was immers aldaar een zaal aan deze dames en heren voorbehouden de zgn. Comediantenkaemer, die later in de XVIIIe eeuw, de Arsenaalzaal zou worden.

Een document uit onze archieven leert ons dat in 1663 andermaal een Engelse toneelgroep deze van de Engelse koning Karel II, in de Comediantenkaemer een opvoering ten beste gaf, zeker niet vermoedend dat vijf jaar later de naam van een andere Engelse monarch, de ongelukkige en onthoofde Karel I, zijn naam zou verbinden aan Gent, en meer bepaaldelijk aan onze hoofdkerk.

Wanneer wij op reis ergens een stad aandoen, ontdekken wij met een bijzondere vreugde en interesse in de plaatselijke geschiedenis een bladzijde, in een museum een voorwerp of kunstwerk, in een kerk of monument een beeld of een tapijtwerk, in een bibliotheek een handschrift die ons herinneren aan eigen land, volk of stad en wij voelen dan ineens een nauwer, warmer contact en sympathie tussen hen en ons ontstaan die ons nog jaren na onze reis zullen bijblijven.

Soms weten wij op voorhand dat wij er zoiets zullen aantreffen, soms is het gans toevallig dat wij op duizende km van huis, plots voor een werk, een naam, een feit komen te staan die wij aan eigen verleden en geschiedenis kunnen vasthaken.

Er zijn echter weinig steden ter wereld waar de vreemde toerist zoveel herinneringen aan zijn eigen land kan terugvinden als Gent en wij hebben destijds een lans gebroken om naast de traditionele gidsen van onze stad, het genre Baedeker met de opsomming per wijk, per straat of per kerk, van de bezienswaardigheden, ook kleine gidsen uit te geven speciaal bestemd voor toeristen uit een bepaald land of van een bepaalde taal.

Wij hebben naar aanleiding van de toetreding van Groot-Brittannië tot de EEG, met een treffend voorbeeld willen aantonen dat er stof te over is om onze Engelse vrienden, wanneer zij naar Gent komen, een voor hen speciaal opgestelde gids aan de hand te kunnen doen. Wij zouden eenzelfde reeks feiten en gebeurtenissen kunnen aanhalen voor de betrekkingen tussen Gent en de Fransen, de Nederlanders, de Spanjaarden, de Denen, de Oostenrijkers, de

Russen en zelfs de Amerikanen. Deze gidsen zouden qua inhoud niet allen even lang zijn, doch niettemin dat voordeel bieden dat vreemde toeristen zich beter zouden thuis voelen in Gent, dat zij zich in hun eigen taal een kleine gids zouden kunnen aanschaffen die Gent en zijn verleden in hun nationale geschiedenis integreert, initiatief dat, menen wij, nog nooit of nergens door een Dienst voor Toerisme werd genomen.

Voor onze betrekkingen met de Engelsen is er in elk geval stof te over: wij hebben in onze vorige bijdrage laten doorschemeren dat naast de naam van Elisabeth I, ook deze van Karel I iets te maken had met de Arteveldestede.

Karel I is nooit naar Gent gekomen, heeft zelfs nooit enig contact gehad met de stad en toch wordt sedert jaren zijn naam verbonden aan de vier prachtige koperen kandelaars, meer dan 2,70 m hoog, die thans nog het koor van de hoofdkerk versieren en die op rekening van de Fundatie Triest, na het overlijden van de doorluchtige prelaat en meceen, in diens sterfhuis werden aangekocht.

Het bewijs van de betaling op 9 april 1668 is ons bewaard gebleven en het is ook aan de hand van tijdsdocumenten uit te maken dat de bekende beeldhouwer Rombaut Pauli kort nadien de vier marmeren voetstukken leverde op dewelke de kandelaars heden nog prijken; ook weten wij dat de Gentse goudsmid Jan van Sichem het wapenschild van Antoon Triest op hun basissen graveerde.

Al het overige behoort tot de zgh mondelinge, vaak weinig betrouwbare overlevering. Het is deze traditie die men tot voor enkele jaren neergepend zag in de werken van Kervyn de Volkaersbeke, Goetghebuer, De Potter, Ghyselinck, Voisin, Steyaert enz.

“Wij mogen, aldus Frans De Potter, het koor niet verlaten zonder een blik te slaan op de vier reusachtige kandelaars van rood koper, vóór het hoogaltaar, fraai van vorm, smaakvol versierd en voorzien van het wapen van Engeland; zij werden gekocht voor rekening van de bisschop Triest nadat, op last van Cromwell, het hoofd van Karel I op het schavot gevallen en de oefening van den Roomschen godsdienst in Engeland verboden was. Deze kandelaars, die tot de merkwaardigheden der kerk behoren, werden geplaatst in 1669”.

Omdat men de hand nog niet gelegd had op alle hoger aangehaalde documenten, ontstonden er ook wel enkele varianten; aldus beweert Steyaert dat Triest de kandelaars aankocht en aan de kerk schonk.

De ene traditie of legende geeft gemakkelijk aanleiding tot een andere: “après une tradition existant en Angleterre, schrijft Mgr. Vanden Gheyn, mais qui ne repose sur aucun fondement sérieux, ces chandeliers ornaient jadis la cathédrale de St-Paul. Après avoir vainement sollicité de l'évêché de Gand la vente

de ces luminaires, les marguilliers de la cathédrale anglaise les ont fait mouler et en ont reproduit deux, qui se trouvent actuellement à St-Paul à Londres”. Dat de vier kandelaars oorspronkelijk aan de St-Paul’s cathedral hebben toebehoord, is een bewering die zo maar uit de lucht is gegrepen, waarschijnlijk omdat de kerkmeesters op een bepaald ogenblik wel contact hebben genomen met hun collega’s van de Gentse hoofdkerk: twee bronzen exemplaren werden dan gegoten, wellicht naar een afgietsel omstreeks 1873 gemaakt.

Deze kandelaars waarvan onze hoofdkerk zonder de minste twijfel de originele exemplaren bezit, beginnen aardig te gelijken op de schedels van de Driekoningen die men in een aantal kerken mag aantreffen: een pleisteren exemplaar van de zgh “Triest-kandelaars” berust in het Victoria- en Albertmuseum te Londen, twee bronzen in de St-Pauluskathedraal en twee andere bronzen afgietsels in de St-Joriskapel te Windsor!

Auguste Voisin, doorgaans betrouwbaar, schrijft in zijn Gids: “Ces candélabres proviennent de l’église St-Paul à Londres et ont appartenu au malheureux Charles 1er, roi d’Angleterre”. In oude gidsen werd herhaaldelijk beweerd dat Karel I deze kunstwerken voor zijn eigen grafmonument had bestemd, maar dat Cromwell, die hem deed onthoofden, ze aan Triest zou hebben verkocht.

De waarheid zal nooit met volstreekte zekerheid kunnen achterhaald worden, wel de waarachtigheid van de thans aangenomen versie, waarbij niet minder dan vijf namen van eminente figuren uit de geschiedenis van Groot-Brittannië dienen geciteerd te worden: Hendrik VII, Hendrik VIII, Karel I, Cromwell en Wolsey.

Het is schoorvoetend en aarzelend dat men de “moderne” versie, die heel wat van legende en traditie afknaagt, benaderde.

Rond de eeuwwisseling mocht Mgr. Vanden Gheyn er, zij het met een vraagteken, de eerste grondslag van leggen, nl in het Inventaire archéologique de Gand: “Dessinés par un artiste florentin, ils auraient dû servir à la tombe d’Henri VIII († 1547), tombe dont le monarque lui-même avait conçu le projet. A sa mort, les arbres et les bronzes qui avaient déjà été exécutés, furent déposés dans une chapelle à Windsor et plus tard mis en vente par Olivier Cromwell”.

Een halve eeuw later, wanneer in 1949 de Gids van de Commissie van Monumenten verscheen, was men nog een stap verder geraakt: “Les quatre grands chandeliers exécutés d’après les dessins du Florentin Benedetto da Rezzano. Devant servir au baldaquin de la tombe du roi Henri VIII, ils furent mis en vente par Cromwell, acquis pour le compte de Mgr Triest et placé dans le chœur de St.-Bavon en 1669”.

In 1965 mocht men eindelijk zo dicht de historische waarheid benaderen, in

de Inventaris die juf. Dhanens aan de hoofdkerk wijdde, omdat de geleerde Inspectrice van de provincie geen vrede nam met hetgeen alhier over de zaak werd geschreven, Engelse bronnen ging raadplegen en vooral haar licht bij Engelse specialisten ging opsteken, zoals zij het in een nota verklaart: “Het onderzoek betreffende de kandelaars werd vergemakkelijkt door de welwillendheid van mijn Engelse vrienden, vnl. Dr Zarnucki, Mr Poppe-Hennessy, Mr Millar, Miss Scott Elliot”.

Aldus ontstond een nieuwe paragraaf in de betrekkingen Gent-Groot-Brittannië, deze van de wetenschappelijke samenwerking op zoek naar de oplossing van een probleem dat beiden aanbelangt.

Uit dit grondig onderzoek is nu gebleken dat de kandelaars herkomstig zijn uit de Tomb House van de Saint-George's chapel te Windsor, dat zij algemeen aan Benedetto Rovezzano worden toegeschreven, en dat zij ten tijde van de burgeroorlog die jaren vóór de onthoofding van Karel I begon, werden verkocht, dus niet noodzakelijk zoals tot hiertoe werd aangenomen, na de dood van de monarch.

Karel I was immers in 1542 uit zijn hoofdstad gevlucht en reeds in 1546, drie jaar vóór de onthoofding, werd op bevel van het Parlement het bronswerk uit de koninklijke kapel verwijderd: dit bronswerk mocht, bij uitzondering op een algemeen verbod van Cromwell, naar het buitenland worden vervoerd en het is op dat ogenblik, zonder dat men de datum nader kan bepalen, dat Mgr Triest, steeds op de loer naar kunstwerken, de kandelaars door tussenkomst van een marchand zal hebben kunnen aankopen.

Over de oorsprong zelf van deze kunststukken, tast men nog enigszins in het duister, want het wapenschild, met draak en hond als dragers, dat op de kandelaars voorkomt, is te vereenzelvigen met dat van Hendrik VII (die zijn grafombe bestelde) en ook met dat van Hendrik VIII, die het tot omstreeks 1530 gebruikte.

Welnu op de vier hoeken van de grafombe van kardinaal Wolsey, eens de vertrouwensman van Hendrik VIII, doch nadien in ongenade gevallen, kwamen ook vier kandelaars voor die, naar de ons bewaarde beschrijvingen, wel deze van de St-Baafshoofdkerk zouden zijn. Na de dood van Wolsey werd zijn grafmonument verbeurd verklaard en wat nog dienstig was werd gerecupereerd voor het grafmonument van Hendrik VIII; dat is allemaal vrij ingewikkeld maar past volledig in de mentaliteit van de tijd. Benedetto da Rovezzano werd belast met het vervangen van de emblemen van de aflijvige kardinaal, doch kan, wegens zijn vertrek naar Italië, het werk niet voltooien.

Ook het monument van de veelwijvige Hendrik VIII werd niet voltooid, en enkele fragmenten vervoegden in de Tomb House de brokken van het grafmonument van Wolsey. “In de oudst bekende beschrijving van de Tomb House,

aldus Mjr Dhanens, wordt het grafmonument vermeld als dat van Wolsey en als bestemd zijnde voor dat van... koningin Elisabeth”!

Uiteindelijk moet, in al deze veronderstellingen, volgens Mjr Dhanens en haar Engelse specialisten, de voorkeur gaan, een voorkeur gesteund op stijlverwantschappen, naar de koperen kandelaars van het grafmonument van Wolsey, vervaardigd door da Rovezzano, en in dit geval eventueel met een later ingewerkt stuk met koninklijke wapenschilden. Wat er ook van zij, en niettegenstaande zijn vele wisselvalligheden en avonturen, is dit enig ensemble door en door Engels te noemen qua bestemming, ofschoon het te Gent belandde en het werk is van een Italiaan.

De ene zijn dood is de andere zijn brood, zegt met veel wijsheid, zij het met een tikje gelatenheid een oud Vlaams spreekwoord. De abt van St.-Pieters te Gent die in 1623 voor de zielezorg en vooral voor de materiële en financiële belangen van de abdij op de Blandijnberg zorgde, niet zomaar zonder redenen een van de rijkste abdijen van West-Europa, en die over deze belangen waakte met dezelfde toewijding als het vandaag de dag een algemene overste van de Zusters van Liefde het zou doen, meende het wel, zeer welletjes met dat klassiek spreekwoord, meer bepaald wanneer hij vernam dat enkele Engelse geestelijken die het aan de stok gekregen hadden met de fans van het Anglicanisme, het Kanaal wilden oversteken en zinnens waren zich in de Arteveldestad te komen vestigen waar en van oudsher steeds heel wat ouders bereid werden gevonden hun kinderen een tweede of derde taal aan te leren, traditie die voor gevolg had en heeft dat een Gentenaar te allen tijde en overal, zich na 48 uur in zaken-, liefdes- of gastronomische aangelegenheden in om het even welke taal succesrijk uit de slag kan trekken!

Onze Engelse paters en nonnen die nog weinig voelden voor de verdrukkingspolitiek van hun koning Jacob I, hadden iets horen waaien over deze reputatie van de Gentenaren en dachten, zeer terecht ten andere, dat er te Gent nog een boterham te verdienen was met het geven van lessen in de Engelse taal aan de zonen en dochters van de Gentse poorters en kooplieden.

Het was zeer juist geraden; zij vergaten nochtans dat er op een boterham boter moet worden gesmeerd en dat de abten van de aloude St.-Pietersabdij graag andermans boter op de boterham van hun monniken zagen belanden.

Arsenius bij de gratie Gods abt van de wijdvermaarde abdij wist het handig klaar te spelen zodat hij de Engelse Jezuïeten kon overhalen hun klooster, school en kapel op te trekken op het Steendam, een straat die zomaar gans toevallig “sub patronati ecclesiae ac monasterii nostri” stond, d.w.z. dat degene die er zich kwam vestigen de boter van zijn boterham af en toe eens aan de St.-Pietersabdij moest afstaan.

Wanneer men ergens op de sokken van een politiek vluchteling belandt, moet men er wel vrede nemen met de voorwaarden die men u stelt, al is men een discipel van Loyola.

De overeenkomst tussen de abt en Willem Anderson “superior dictae domus societatis Jesu” werd op 19 november 1623 ondertekend. De goede paters Jezuieten zoals wij ze nog betitelen toen wij op de banken van het St.-Barbaracollege een paar korte en lange broeken gingen slijten, bleven te Gent tot in 1773, ogenblik waarop de Oostenrijkse regering de Orde de bons gaf, om redenen die deze regering zeker niet tot eer strekken. De Belgische Jezuieten kwamen later terug doch de Engelsen gaven het definitief op en op de plaats waar hun klooster zich verhief werd naderhand het bisschopelijk paleis opgetrokken, heden een school geworden, een fraai en sober gebouw dat bovendien het voordeel bood niet vlak tegen het koor van onze hoofdkerk te zijn opgetrokken geworden zoals de huidige monsterbunker!

Engelse nonnen voelden ook nog bitter weinig voor de politiek van de erfgenamen en opvolgers van de trouwzieke Hendrik VIII, en in het zog van het Jezuietenschap, zetten zij koers op de Vlaamse kust, in de hoop aan het vrouwelijk element van de Gentse bevolking de taal van Shakespeare en de elementaire principes van het Engelse high life te mogen aanleren.

Het geluk stond andermaal aan de zijde van Joachim Arsenius, de dynamische abt van St.-Pieters, want heel toevallig behoorde de kleine groep Engelse adellijke nonnen, aangevoerd door de eerbiedwaardige Lucia Knatchbull, tot de orde van de Benedictinessen, een kloosterorde die onvermijdelijk de weinig gedesinteresseerde zegen van Arsenius moest bekomen vooraleer te Gent de pink te mogen verroeren.

Nogmaals “heel toevallig” wensten deze Engelse kloosterlingen hun monasterium op te richten in een straat die rechtstreeks onder toezicht stond van de goede abt, nl. in de Savaanstraat, op een kleine boogscheut van de abdij.

In de overeenkomst die op 22 mei 1625 ondertekend werd, herinnert de abt zonder overbodig commentaar doch zeer categoriek, aan het algemeen verbod enig klooster, kerk, kapel, hospitaal of godshuis op te richten, zelfs klokken te laten luiden “sans l’expres consentement de nous et de nostre couvent”.

Indien wij enig geloof mogen hechten aan de inhoud van deze overeenkomst, was de overste van de Engelse Benedictinessen zeer blij de vererende toestemming te mogen aanvragen en ze vooral te mogen bekomen: “madame Lucie Knatchbull abbessse des dictes Benedictines, voulant reconnoistre le droit de patronage copetant nostre dict monsastere et avoir nostre consentement avant que d’entreprendre de faire aucune des choses susdite, nous a bien humblement supplé que nostre plaisir fust luy accoorder d’eriger une chapel- le pour y faire le service divin...”: de abt was, aldus de akte blij deze toestem-

ming te kunnen verlenen: “nous inclinans à la dicte supplication, avons, avec l’avis de notre prieur et plus anciens religieux de nostre couvent, consenty et octroyé à la dicte dame sa dequisition et demande;... avons consenty et consentons par cestes, en la présente érection en tant que nous et nostre église peut toucher”.

Een andere akte bezorgt ons wat meer details over de eigenaardige gewoonten die toen bestonden en die iedereen ten andere normaal en logisch vond: “De Engelse Benedictinessen op onse heerlyckeyt senden alle nieuwjaeren een present aan den eerw. h. Prelaet, consistierende gemeynl. in een borse van zyde en goudt gevlochten, een horlogie quispel oft register...”.

Onze Engelse nonnen hielden het wat langer uit dan de Jezuiten, doch toen de Franse Republikeinen naar ons land oprukten, achtten zij het ogenblik gekomen om met pak en zak de terugtocht naar de vadergrond te ondernemen: de Anglicanen waren alles bij mekaar, op het einde van de XVIIIe eeuw, minder te duchten dan de Franse Sans-Culottes. Op het nippertje verkochten zij hun klooster, op 30 juni 1794, voor 1400 klinkende goudstukken waarvan zij slechts van enkele de mooie kleur zagen.

In dezelfde nacht namen de Oostenrijkers die op alle fronten in het nauw waren gedreven, de vlucht: enkele uren later was Gent in de macht van de Fransen.

Niemand is ons komen vertellen of die brave Engelse nonnetjes, naar het voorbeeld van alle nonnetjes uit alle tijden, met leerlingen en vlaggetjes op het voetpad gingen post vatten wanneer hun koning, Willem III een flitsbezoek kwam brengen aan de stad. Misschien wel, want Willem van Oranje was een Nederlander van geboorte, zoon van stadhouder Willem I en van Maria Stuart de dochter van de onthoofde Karel I van Engeland.

Op zijn beurt stadhouder geworden in 1672 “toen de regering was radeloos, het volk redeloos, het land reddeloos” zou hij geleidelijk de topfiguur worden van de Europese coalitie tegen Frankrijk en zijn zonnekoning Lodewijk XIV. Willem bestreed deze monarch op alle fronten en vooral daar waar er enige dreiging of gevaar voor zijn Hollandse gewesten kon zijn. Willem was nog een doodgewone stadhouder en krijgskapitein, weliswaar dol van ambitie, wanneer hij in september 1674 voor de eerste maal onze stad aandeed, doch er zullen wel geen nonnetjes en wuivende schoolkinderen op de doortocht van Willem te bespeuren zijn geweest; hij had enkele dagen voordien, samen met zijn bondgenoten, klopt meer dan gewenst gekregen van Condé in de slag van Seneffe en het was dan ook bij een weinig geordende terugtocht van zijn troepen dat Willem van Oranje kennis maakte met de Arteveldestad.

Onze Hollandse keikop gaf om een nederlaag de moed niet op; hij wist dat er

nog andere zouden volgen vooraleer de overwinning te behalen. Kort nadien zou hij Lodewijk XIV van woede doen schuimbekken wanneer hij in het huwelijk trad met de dochter van Jacob II van Engeland, want een dergelijk huwelijk betekende voor de stadhouder de kostbare aanwinst van een sterke bondgenoot die tot dan toe de vriend van Lodewijk was geweest.

Deze vriendschap mede het feit dat Jacob I de katholieken in zijn land begunstigde, waren twee houdingen voor dewelke de protestante Engelsen en de Wighs hem geen warm hart toedroegen.

Willem van Oranje wist het, nam eerst braafjes vrede met de sympathie en de steun van schoonpapa Jacob, waarna hij zgh. ter hulp geroepen door de Wighs, zijn schoonvader een voetje lichtte, in Engeland ontschepte, Jacob II van zijn troon wipte en zich in diens plaats koning van Engeland als Willem III liet kronen.

Ware hij niet op 52-jarige leeftijd van zijn paard gevallen en er het leven bij ingeschoten, hij zou misschien zelfs een Lodewijk XIV van zijn troon hebben verwijderd want zijn ambitie en zijn hardnekkigheid in de strijd tegen de Franse koning waren grenzeloos.

Vooraleer door Lodewijk XIV bij de Vrede van Rijswijk tot koning van Engeland te zijn erkend en vooraleer van zijn paard te tuimelen, was Willem III in juni 1695 triomfantelijk onthaald geworden door de Gentse bevolking en was hij voor een paar uurtjes afgestapt in een afspanning van de Mageleinstraat.

Pierre Kluyskens
't vervolgt

INVENTAIRE ARCHÉOLOGIQUE - FICHE N° 161

Op 20 December 1899 stelde Ernest Lacquet in de rubriek “Ceramiek - Oudheidkundig Museum - XIIIe-XIVe eeuw” in het Frans een fiche op over

Oude versierde tegels

De tegels die afgebeeld staan op de fiches 161-164 hebben een zijde van 115 mm. en een dikte van 18 mm. De randen zijn schuin afgeslepen aan de vier zijden. Ze werden vervaardigd in klei en vernist in het geel met loodzouten.

De onderwerpen zijn getekend in vakken met een etsnaald en voorgesteld in witte aarde die ingewerkt is in een rood dieper gelegen gedeelte dat uitgehold werd tot een

diepte van een millimeter en zelfs minder op bepaalde plaatsen; het is het procédé die “engobe” genoemd wordt.

De hier afgebeelde tegel en de volgende werden in 1898 gevonden, samen met andere geëmailleerde tegels, bij de opgravingen uitgevoerd door de Banque de Flandre op de Kouter en ze werden door de administratie van deze financiële instelling geschonken aan het Oudheidkundig Museum.

De eerste stelt een ridder voor die naar rechts kijkt, een helm, versierd met een wapperende vederbos, dekt zijn hoofd. Hij houdt in de houding van de aanval een houten lans die aan de ijzeren basis voorzien is van een vaantje.

Het centraal gedeelte van de tegel is redelijk versleten, maar de beweging van de armen is aangeduid met een eenvoud van karakteristieke lijnen.

**“DE GENTSE LANEN MOETEN IN NIETS ONDERDOEN
VOOR DIE VAN DE GROTERE STEDEN.”
DEEL 3 1907 - 1911 (VERVOLG EN SLOT)**

**VOOR U VERZAMELD UIT 31 600 EDITIES VAN DE
“GAZETTE VAN GENT”.**

In het laatste gedeelte gaat de meeste aandacht naar de aanleg van de lanen die de rechtstreekse verbinding vormen met het Maria-Hendrikaplein en het nieuwe Sint-Pietersstation. Dit alles maakte deel uit van de euforie rond het grote evenement van de Wereldtentoonstelling in 1913, die Gent op de wereldkaart plaatste.

10 juni 1907

Wanneer geheel de rioolgeleiding langs de nieuwe Prins Albertlaan zal voltooid zijn, zal de stad overgaan tot de aanbesteding van de brug over de Leie, in verbinding met de nieuwe, ronde laan naar de Godshuizenboulevard. Achter het jongensweeshuis zal de bedding van de Leie daartoe worden verlegd. Er zal een ruiling van terreinen gebeuren met het bestuur van de godshuizen, die de grond voor de nieuwe bedding zal moeten afstaan aan de staat, die de oude bedding zal overlaten.

13 november 1907

Het uitzicht op de Albertlaan, waar het nieuwe klooster van Doornzele verrijst, geeft de wandelaars een prachtige aanblik. ‘s Avonds wordt een betere verlichting gewenst, want als er grote werken uitgevoerd worden kan het niet anders dan dat de wegenis belemmerd is.

24 december 1907

In de zitting van de stedelijke raad was sprake van buitengewone uitgaven voor openbare werken, in 1908 uit te voeren, deels voor rekening van de staat: 250 000 frank voor het bouwen van een brug aan de Albertlaan, 41 000 frank voor de rechtekking van de Leie afwaarts de schietbaan en 147 000 frank voor allerlei wegeniswerken op de Maria-Hendrikaplaats.

2 maart 1908

De nieuwe, vaste brug over de Leie, welke de verlenging moet verwezenlijken van de Albertlaan, zal opgebouwd worden in beton, met zijwanden in arduinsteen. Er zullen twee voetgangersbruggen zijn voor de trekdienst van de scheepvaart. De middenboog zal 22 meter vaarbreedte hebben, de breedte van de zijbogen is op 10 meter bepaald.

Schone kandelaars zullen de leuning versieren. De totale lengte zal 75 meter bedragen, de te berijden baan 12 meter en elk gaanpad 2,35 meter. Men zal tot de brug toegang hebben langs banen van 26 meter breed.

Aan de kant van de Godshuizenlaan zal de nieuwe brug uitlopen op gelijke afstand van het wezengesticht en de dreef van de gewezen Velodroom.

14 maart 1908

Voor de nieuwe laan tussen Gent-Sint-Pieters en het Strop (* *de Burggravenlaan*) moesten gronden worden aangekocht. De aanpalende eigenaars zullen de grond kosteloos afstaan en de wegenkosten langs hun eigendommen betalen. In die voorwaarden zullen zij niet onteigend worden.

25 maart 1908

De uitslag van de aanbesteding voor het bouwen van een vaste brug en het rechte trekken van de Leie stroomopwaarts de stedelijke schietbaan is gekend. Het bestek bedroeg 275 000 frank, verdeeld in 243 000 frank voor de brug en 32 000 frank voor het rechte trekken van de rivier.

Volgens het ontwerp van de heer Loriaux van Châtelet zal de brug geheel in ijzermortel of *béton armé* worden vervaardigd en slechts één boog hebben van 52,50 meter breed. De hoekstenen van de brug, ook in *béton armé*, zouden belegd worden met een laag van een voortbrengsel dat zeer duurzaam is en goed de arduinsteen nabootst.

Het schepencollege zal in deze belangrijke zaak moeten beslissen en natuurlijk rekening moeten houden met de voorschriften van het lastenboek.

14 april 1908

De laagste aanbieder voor de nieuwe brug over de Leie is de firma Neyt en Vossaert, aan 282 000 frank of 7000 frank boven het bestek, de rechte trekking van de Leie inbegrepen. De onderneming werd door de stedelijke raad goedgekeurd. De Staat zal voor één derde tussenkomen.

Er werd geen rekening gehouden met het aanbod van de heer Loriaux, die de brug in ijzercement wilde bouwen men één enkele boog.

22 april 1908

De afstand tussen de Kortrijksesteenweg en de ontworpen nieuwe statie is lang. Voor de reizigers is het wenselijk dat aldaar een nieuwe laan (* *de Clementinalaan*) en een tramlijn zou worden aangelegd.

18 juni 1908

De werken aan de Albertbrug zijn reeds enige tijd aangevangen en vorderen goed. Terwijl aan de ene kant grond wordt uitgedolven voor het metselen van de brughoofden op vaste bodem, worden aan de overzijde van de Leie ganse schepen steengruis en modder aangebracht die voortkomen van de werken aan de Visserij, om de grond op te hogen voor de verlenging van de Prins Albertlaan, die juist rechtover de nieuwe brug zal uitkomen.

24 juni 1908

Het terrein voor de nieuwe, definitieve statie Gent-Sint-Pieters met ontvangstgebouw, hangaars, magazijnen, enz... zal zich uitstrekken op de opgehoogde grond tussen de voorlopige statie en de Snepbrug.

Twee brede lanen zullen van de stad toegang geven tot de nieuwe statie: de Clementinalaan rechtover de Parkplaats en het tweede gedeelte van de Prins Albertlaan (* *de huidige Astridlaan*), rechtover de Fortlaan.

Van de nieuwe statie gaat een dreef langs de spoorbanen tot aan de Leie. Dat zal de Afsneelaan zijn.

8 juli 1908

Reeds legt men in de Clementinalaan een weg aan die van de Parkplaats naar de gemetste maar voorlopige statie aan het uiteinde leidt. De houten statie zal door het bestuur van de spoorwegen verlaten worden wanneer de grote toevloed van reizigers naar de badsteden voorbij is.

De laan zal spoedig worden gekasseid, zodat de reizigers die rijtuigen aanbrengen tot juist voor het gebouw zullen kunnen rijden.

12 augustus 1908

De verbinding tussen Akkergem en de wijk rond de statie Gent-Sint-Pieters zal oneindig verbeteren na de voltooiing van de Prins Albertlaan en de brug over de Leie naar de Godshuizenlaan. Men zal dan gemakkelijk in een kwartier naar de statie kunnen gaan.

De Prins Albertlaan zal nog dit jaar bijna geheel gereed komen en de nieuwe brug, waarmee het rechte trekken van de Leie tussen de laan en *Het Patijntje* verbonden is, tegen oktober 1909.

Dit werk zal stellig mogen gerangschikt worden onder de meest praktische en meest nuttige van de vele verfraaiings- en verbeteringswerken, uitgevoerd tijdens het burgemeesterschap van de heer Braun.

13 augustus 1908

De Clementinalaan is reeds gekasseid en afgesloten met een reeks spoorweg-bielzen die men met een klein kostje in een witte kalklaag heeft gestoken. Het spoorwegbestuur zal er zich niet aan geruïneerd hebben.

De statie, gelegen op 600 meter van de huidige in de richting van Oostende, zal toegankelijk zijn langs de Clementinalaan, de Prins Albertlaan, de Boudewijnstraat en de Afsneelaan.

7 september 1908

Met de opening van de voorlopige statie sedert 4 september geschiedt de dienst der treinen op de plaats welke later bestemd is voor de boulevard die de stad tussen de Stropbrug, de Kortrijksesteenweg (* *de latere Burggravenlaan*) en de Snepbrug zal laten aanleggen. Het is nu wachten op de Elisabethlaan, aan te leggen dwars door de afspanning *Den Hert*, die sedert zaterdag gesloten is.

10 september 1908

De tramcompagnie doet opmetingen om de lijn van de Kortrijksepoort te verleggen naar de voorlopige statie Gent-Sint-Pieters. Zodra de Elisabethlaan enigszins in orde zal zijn, zal de lijn van de Kortrijksesteenweg lopen van de hoek aan de Van Monckhovenstraat naar de Maria-Hendrikaplaats, de Clementinalaan en de bestaande baan aan de Parkplaats.

12 november 1908

De verbinding met de nieuwe statie Gent-Sint-Pieters zal binnenkort veel kunnen verbeteren. De afbraak van *Den Hert* vordert goed. De bomen op de koer zijn reeds geveld en men sloopt ook een aantal huisjes achter de gewezen danszaal, die zich bevinden binnen de aflijning van de Kortrijksesteenweg, tussen de hoek van de Van Monckhovenstraat en de nieuwe statie.

1 december 1908

Tussen de Patijntjesstraat en de nieuwe, vaste brug over de Leie is een groot deel van de Prins Albertlaan al voldoende opgehoogd. Op een grote lengte zijn de boordstenen geplaatst en men voert onophoudelijk kasseien aan om de twee zijkanalen van de laan te bestraten.

Van de brug die de verbinding met de Godshuizenlaan moet mogelijk maken zijn de twee pijlers voltooid. De stukken voor de bogen zijn er op aangebracht en men werkt aan het bouwen van de grondvesten voor de laatste boog.

8 januari 1909

Men is begonnen aan het ophogen van de straatweg die dwars door de gronden van de gewezen afspanning *Den Hert* de rechtstreekse verbinding moet verwezenlijken tussen de Kortrijksesteenweg en de nieuw te bouwen statie Gent-Sint-Pieters.

9 januari 1909

Dank zij het gunstig weder is men zeer goed vooruitgegaan met de werken aan de brug welke de Godshuizenlaan met de Prins Albertlaan moet verbinden. De middelste en grootste boog zal dienen voor de scheepvaart. Onder de twee zijbogen zal de openbare weg voortgaan van de Eedverbondkaai aan de ene kant en de Bijlokekaai (* in 1909 gewijzigd in *Henleykaai*) aan de andere.

Daar de Leie op de plaats waar de brug wordt gebouwd een grote kromming maakt, waarvan de rechttrekking in de onderneming begrepen is, heeft men al de grondvesten in de vaste bodem kunnen plaatsen, zodat de scheepvaart geen enkel ogenblik moest onderbroken worden.

De boog langs de kant van de Godshuizenlaan is geheel voltooid, de middelste begint ver te gaan. De kroon er van is geheel in zwarte arduinsteen, de steunmuren zijn versierd met schone ornamenten.

Terwijl de aardewerkers aan de brug tijdelijk geen werk hadden, zijn ze

begonnen met het graven van de nieuwe Leiebedding, in rechte lijn tussen de middenboog en de guinguette *Het Patijntje*. Het kanaal is bijna geheel uitgedolven. Weldra zal men er met krachtige baggerboten in gaan en men mag aannemen dat met het aanstaande zomergetijde de nieuwe Leie zal voltrokken zijn.

Aan de andere kant vordert de Albertlaan tussen de Meersstraat en de nieuwe brug ook zeer goed. Ze is reeds op een grote lengte gekasseid. Het middelste aardplein is effen gelegd en de buizen voor gas- en waterleidingen zijn aangebracht.

Als men zich nu in het midden van de laan plaatst en over de nieuwe brug heen kijkt, springt het duidelijk in het oog dat na de voltooiing van dit prachtig en nuttig werk, er ook een brug zal moeten komen over de Coupure, nagenoeg ter hoogte van de Bijlokestraat, om heel deze nieuwe wijk met het centrum van de stad te verbinden (° *dit project, dat tot ver in de jaren dertig op de agenda van de Gentse gemeenteraad stond, werd nooit gerealiseerd*).

14 januari 1909

Er is op de Leopoldlaan een verzoekschrift in omloop, waarin enige inwoners van de laan vragen, de schone plataanbomen aldaar te doen afkappen. Het zal voldoende zijn op dit vandalenwerk te wijzen, om het onmogelijk te maken! Ongeveer 25 jaar geleden heeft men het park door een schone rij bomen willen omringen en nu zij tot hun volle wasdom gekomen zijn, zou men ze willen uitroeien! Dat mag zeker niet toegelaten worden!

25 maart 1909

Op de Korenmarkt heeft men de driearmige gaskandelaars uitgebroken die er nutteloos geworden waren door het plaatsen van de elektrische verlichting. Misschien kan men de oude toestellen gebruiken op de Clementinalaan, waar het met de tegenwoordige verlichting van één bek om de honderd meter, 's avonds veel te duister is voor een laan die een hoofdweg moet worden naar de statie Gent-Sint-Pieters.

Op de laan wordt enkel de bouw van burgershuizen met een tuintje voor de deur toegelaten. Door de aard zelf van die gebouwen mag men daar niet hopen op een drukke verlichting zoals in de straten waar de grote magazijnen zijn.

26 maart 1909

De Prins Albertlaan is nu voltooid tot voorbij de huisjes van het *Bureel van*

Weldadigheid in de Patijntjesstraat. De boompjes zijn er geplant en men is volop bezig aan het ophogen van het deel van de laan naast de recht te trekken Leie.

De bogen van de brug zijn bijna alle drie voltooid en men mag hopen dat tegen september de gemeenschap tussen de nieuwe wijk Sint-Pieters en de oude van Akkergem zal geopend zijn.

27 maart 1909

De laatste huizen voor de rechtstreekse verbinding tussen de Kortrijksesteenweg en de Maria-Hendrikaplaats zijn gesloopt en de aflijning van de laan is met latwerk afgesloten. Een grote stapel sporen voor de tramlijn die de maatschappij langs die laan zal leggen is sedert lang aangebracht, maar de nodige ophogingswerken blijven achterwege.

Er is een opschrift geplaatst met *Hier mag men storten*, maar als men zal wachten om op deze manier de straat te zien ophogen, zal dit nog jaren aanlopen. Nochtans ware het dringend nodig de Elisabethlaan tegen het komende zomerseizoen in orde te brengen. Het is te hopen dat men spoedig de hand aan het werk ziet slaan.

7 april 1909

De drie bogen van de brug over de Leie aan de Prins Albertlaan zijn voltooid, maar men zal moeten wachten tot men de rivier heeft afgeleid, om de kaaimuren te kunnen bouwen langs de kant van de huidige bedding. Een onderbreking van de scheepvaart is daartoe nodig en zal in de maand juli eerstkomende geschieden.

22 april 1909

Het schepencollege stelt voor een krediet van 90 000 frank te stemmen om de verwekte achterstel te vereffenen in de aanleg van de nieuwe lanen.

De heer burgemeester betoogde dat tot de werken aan de Elisabethlaan niet was besloten op het ogenblik dat de begroting voor 1909 werd opgemaakt. Het heeft zich slechts opgedrongen toen de trammaatschappij het inzicht te kennen heeft gegeven, de lijn van de Kortrijksesteenweg te verleggen langs de Elisabeth- en Clementinalanen.

Volgens sommige raadsleden was die uitleg flauw. Precies of het schepencollege niet wist dat de tramcompagnie de lijn ging voortleggen naar de nieuwe statie. Heel Europa voorzag dat de tram langs daar moest gelegd worden!

Volgens de heer burgemeester zal de stemming het evenwicht in de begroting van 1910 niet in gevaar brengen, want eens de Elisabethlaan geopend is, zal men de grond langs deze straat kunnen verkavelen. Voeger rekende men maar op een middenprijs van 20 frank per m² voor de verkoop van de gronden. Men betwijfelt niet dat die ver zal worden overtroffen.

Na de gedachtewisseling werd het krediet eenparig goedgekeurd.

6 mei 1909

Op de Prins Albertlaan is men bezig gasbuizen van een grote diameter te leggen. In de nabijheid van de brug haalt men aarde weg om er de Elisabethlaan mee op te hogen. Het vervoer geschiedt met wagentjes, getrokken door een paard.

26 juni 1909

De inwoners en neringdoenden van de Albertlaan langs de kant van de Kortrijksesteenweg (* *de huidige Koningin Astridlaan*) hebben aan het stadsbestuur een verzoekschrift gezonden. Daarin vragen ze het plein gelegen tussen de Albert- en Clementinalaanen (* *Maria-Hendrikaplein*) niet af te sluiten. De belanghebbenden beweren dat zij met de opening van de Clementinalaan grote schade zullen oplopen. Zij doen inzien dat het nodig is een weg voor voetgangers aan te leggen tussen de Albertlaan, de Clementinalaan en de nieuwe statie Gent-Sint-Pieters, dwars over de thans nog kale gronden.

5 juli 1909

In de wijk van Sint-Pieters zijn verschillende werken volop aan gang. Vooreerst is men ijverig in de weer voor het in orde brengen van het trolley-net langs de nieuwe Elisabethlaan, waarvan de kasseiding bijna voltooid is, terwijl de voetpaden met hun aslaag ook reeds geheel in orde zijn.

Aan de spoorwegdoorgang van de Kortrijksesteenweg is men aan het werk voor de grote viaduct welke daar de steenweg moet overbruggen.

De Albertlaan is voltooid tot dichtbij de nieuwe brug en men werkt thans aan het in orde brengen van het andere deel. Verder is alles gereed. De bomen zijn geplaatst en de riool-, gas- en waterleidingen geplaatst.

De oude Leie is nabij de nieuwe brug reeds gedeeltelijk opgevuld. Men werkt nu aan het inslaan van de palen om de oude bedding de nodige vastheid te geven.

De Leie is even voorbij het lokaal van de *Royal Club Nautique* rechtgetrok-

ken tot de stedelijke schietbaan en stroomt in de nieuwe bedding onder de brug door. Een grote baggerboot brengt de nieuwe doorsnijding op de nodige diepte. Opgehaald slijk wordt door opstuwmachines in de oude bedding van de rivier overgestort, die daardoor gevuld wordt.

De Albertbrug zelf is nagenoeg voltooid. Ze is geheel in blauwe steen opgetrokken en heeft een groots uitzicht. Zij is versierd met kleine obelisk en de ijzeren leuning zijn geplaatst.

9 juli 1909

Ondanks de aanhoudende regen van de voorbije natte lente tot op heden en de daaruit voortvloeiende jammerlijke vertragingen in de aanlegwerken, is de nieuwe tramlijn naar de voorlopige Sint-Pietersstatie geheel en al afgewerkt. Sedert donderdagnamiddag om 4 uur rijden de trams van lijn 4 van de Zuidstatie enerzijds en de Korenmarkt anderzijds over de Maria-Hendrika-plaats.

19 juli 1909

Bij de verkaveling van de bouwgronden in de Elisabethlaan voorziet men een dubbele aflijning, de ene voor de gebouwen, de andere voor een tuintje van 3 à 4 meter dat de kopers voor hun huizen moeten aanleggen.

Niemand zal kunnen betwisten dat binnen een zeer kort tijdsverloop de Elisabethlaan één der voornaamste straten van Gent zal worden, aangezien zij de meest rechtstreekse verbinding uitmaakt tussen het centrum en de statie Gent-Sint-Pieters. Doordrongen van dit feit hebben leden van de commissies van Financiën en Werken er levendig op aangedrongen, dat het schepencollege zou trachten aan deze straat een schilderachtig uitzicht te geven, waardig aan het belang van de stad.

Een lid stelde voor onder de dakgoot een minimumhoogte van 12 meter te eisen voor de op te richten gebouwen, met het oog op het volkomen rechtlijnig perspectief van de straat. Men zou streng moeten zijn over de plans van de voorgevels. Het ware voorzichtig ze te doen voorleggen, vooraleer het verkoopcontract aan te bieden.

De commissies hebben al de prijzen welke voor de gronden voorgesteld waren verhoogd. Ze rechtvaardigen dit wegens hun voordelige en gunstige ligging. De totale waarde van de instelprijzen bedraagt de som van 852 210, 35 frank.

28 juli 1909

Door belanghebbenden werd opgemerkt dat de werken aan de Albertbrug over de Leie, alsook het uitbaggeren van de nieuwe bedding, zijn afgelopen. Daar het hier een verkeersweg geldt waarvan de onderbreking van de scheepvaart in het algemeen tot een grote omweg noodzaakt en alle dagen reden tot klagen geeft, werd aan de ondernemers een middel gevraagd om de openstelling van de vaart te bespoedigen.

De werken aan de brug zijn echter nog niet voltrokken, evenmin als de toegangen. De gemeenschap over de brug moet door een groot vlot kunnen behouden worden, wat noodzakelijkerwijze de doorvaart verhindert. Voor de ondernemers is dat vlot onmisbaar voor het overbrengen van allerlei materialen en benodigdheden, welke men anders ladder op, ladder af over de hoge brug zou moeten sjouwen.

Ze zijn echter zeer gediensig en verlenen doorvaart aan elk gewoon vaartuig dat koopwaren vervoert. Het is echter onmogelijk het verkeer honderd maal per dag te openen voor allerlei speel- en plezierboten, die zich gemakkelijk een omweg kunnen getroosten.

In alle geval geven ze de verzekering, de werken zoveel mogelijk te bespoedigen en ze hopen lang voor de bepaalde tijd van 1 oktober aanstaande, het verkeer onder en boven de brug te kunnen openen.

10 september 1909

Op de Elisabethlaan zijn de verkavelingen en instelprijzen van de gronden op plakborden aangeduid. De prijzen verschillen van 60 tot 95 frank de m², volgens de ligging. Het gemeentebestuur heeft echter verkeerd gedaan door te eisen dat voor de huizen tuintjes van drie meter diepte moeten komen.

De Elisabethlaan wordt de voornaamste weg van de nieuwe statie naar de Kortrijksesteenweg en zou meer een straat van handel en nering moeten zijn. Evenals de Vlaanderenstraat nabij de statie Gent-Zuid zouden aldaar hotels, grote koffiehuisen, pasteibakkers, sigarenwinkels, enz. moeten geopend worden, wat echter onmogelijk is als er op heel de lengte van de gevels voor de huizen een tuintje moet bestaan.

Bepantingen met kleine boompjes in de zin van deze op de Kortrijksesteenweg ware meer dan voldoende. Zonder de tuintjes zouden de gronden spoedig kopers vinden, wat nu niet het geval zal zijn.

Misschien is de aanblik voor de vreemdelingen die onze stad bezoeken dan zo aangenaam niet, maar onder praktisch opzicht zouden zij gelukkig zijn, zich in de nabijheid van de statie te kunnen verfrissen of zich één of ander onmis-

baar artikel te kunnen aanschaffen.

15 september 1909

Het nieuwe Leiekanaal is sedert enige tijd voor de scheepvaart geopend. Van de opgehoogde laan geniet men een heerlijk vergezicht over een groot deel van de stad. Men ziet namelijk de toren van de Sint-Pieterskerk, de beide watertorens van de Kattenberg, de dom van het observatorium van het instituut van wetenschappen en de torens van de Sint-Baafskerk, het Belfort, de Sint-Niklaaskerk, de nieuwe post, de Sint-Michielskerk en de Sint-Martinuskerk van Akkergem.

Langs de kant van de Godshuizenlaan wordt de laatste hand gelegd aan de borstwering van de Albertbrug. De andere kant is geheel afgewerkt.

Bij middel van een locomotief en wagonnetjes Decauville worden massa's aarde op de brug gebracht om de diepten tussen de drie vouten op te vullen. Dit werk vordert snel en binnen enkele dagen zal men het kasseiden kunnen aanvangen.

Intussen wordt nabij de Godshuizenlaan (* op het gedeelte dat in december 1918 werd omgedoopt in "*Engelsche laan*" en later in *Groot-Britanniëlaan*) met stortkarren aarde aangebracht om ze tot aan de brug op te hogen, zodat het te voorzien is dat de nieuwe gemeenschapsweg binnenkort aan het verkeer zal kunnen overgeleverd worden.

19 september 1909

Iedere Gentenaar kent de toestand van de Maria-Hendrikaplaats. Moeders, zusters en kindermeiden van de talrijke kleinen geraken niet uitgekeken op het spel van de jeugd, dat zich daar in de mulle zavel van *Gent-zeestrand* even goed kan vermaken en ongestoord delven als de rijke kinderen aan de zeekust.

6 november 1909

In de zitting van de stedelijke raad had een lange bespreking plaats over het al of niet afschaffen van de verplichting voor de kopers van gronden in de Elisabethlaan, om tuintjes aan te leggen voor hun huizen.

Volgens de ene groep zou de afschaffing van deze verplichting de verkoop van de gronden bespoedigen, maar de anderen verzetten er zich tegen, wegens de esthetiek van de laan, die de rechtstreekse verbinding is met de toekomstige statie. De verplichting van de tuintjes zal behouden blijven.

Intussen heeft de stedelijke beplantingsdienst er jonge acacia's geplaatst, van

dezelfde soort als op de Kortrijksesteenweg.

20 januari 1910

Het laatste gedeelte van de Albertlaan nadert de voltooiing. De asweg voor de voetgangers is geheel met boordstenen omringd en met bomen beplant. Men begint nu aan het kasseiden van de zijbanen, teneinde zo spoedig mogelijk de verbindingsweg tussen Akkergem en Gent-Sint-Pieters in gebruik te kunnen nemen. Langs de kant van de Godshuizenlaan dient het aanvullen wat dapperder te worden voortgezet.

Aan de Krijgslaan is de spoorwegviaduct voltooid. In het vooruitzicht van de Wereldtentoonstelling in 1913 zal de laan worden verbonden met de Belvédère aan het park.

6 februari 1910

Op de Albert- en Clementinalaanen wordt veel gebouwd. Dat laat verhopend dat tegen de Wereldtentoonstelling alles daar voltooid zal zijn. Dat zal de zo schone wijk nog meer verfraaien.

15 februari 1910

De Albertbrug is voltrokken en weldra zal ook de laan gekasseid zijn. Indien men nu langs de prachtige weg een tramlijn zou leggen, was dat een grote verbetering voor de inwoners van een belangrijk stadsgedeelte, dat reeds zo lang van een gemakkelijk vervoer verstoken is gebleven. (* *die kwam er pas op 10 december 1923...*)

23 april 1910

Talrijke personen klagen er over dat men op de Albertlaan nog niet begint aan het kasseiden van het verlengde gedeelte naar de Godshuizenlaan (* *Groot-Brittanniëlaan*). De ophogingswerken en andere zijn ver genoeg gevorderd om tenminste de ene kant van de nieuwe baan met kasseien te beleggen.

De grondstoffen liggen reeds lang ter plaatse en in het vooruitzicht van het zomerseizoen zou door een gekasseide baan de gemeenschap tussen Akkergem en de statie Gent-Sint-Pieters veel vergemakkelijkt worden.

14 mei 1910

Men denkt er nu aan in de nieuwe wijk van de statie Gent-Sint-Pieters een schone straat de naam te geven van *Leopold II laan*, naar onze onlangs overleden vorst. Daar vindt men trouwens heel de koninklijke familie verenigd:

- *de Maria-Hendrikaplaats*, naar wijlen de koningin, gemalin van Leopold II;
- *de Clementinalaan*, naar de jongste dochter van wijlen onze vorsten;
- *de Albertlaan*, naar de naam van onze tegenwoordige koning;
- *de Elisabethlaan*, naar zijn bevallige gade, thans koningin Elisabeth;
- *de Boudewijnstraat*, naar wijlen de zoon van de graaf van Vlaanderen;
- *de Stephaniestraat* (**thans ingelijfd in het Maria-Hendrikaplein, kant van herberg 't Putje*), naar het derde kind van wijlen koning Leopold II.

4 juni 1910

Eindelijk zal men het kasseiden beginnen van het deel van de Albertlaan tussen de Meersstraat en de Godshuizenlaan. Men is ook begonnen met op de vier obeliskken van de monumentale Albertbrug de koperen hangers te plaatsen voor de grote lantaarns die ze zullen verlichten.

9 juni 1910

Nabij de Krijgslaan zijn de onteigeningen aan de gang om in het vooruitzicht van de Wereldtentoonstelling die laan met het park te verbinden.

1 september 1910

Vele van onze stadsgenoten kennen zeker het schilderachtig hoekje nabij de statie Gent-Sint-Pieters, de redelijk grote zandvlakte welke door de omwonenden Gent-zeestrand wordt genoemd en waar kleinen in het zand kunnen dartelen en stoeien, forten bouwen, enz.

Er komen daar ook grotere knapen die nu en dan wel eens twist krijgen en daarbij gebruik maken van hun schoppen, die gevaarlijke wapens kunnen worden. Zo kregen gisteravond een paar bengels van 12 tot 14 jaar bij het terugkeren in de Elisabethlaan twist, waarbij de ene de andere met volle geweld zijn kleine spade naar het hoofd wierp, op gevaar af hem dodelijk te verwonden.

Een weinig meer politiehonden in die omtrek ware zeker aan te bevelen!

1 december 1910

Het laatste deel van de Albertlaan, tussen de brug en de Godshuizenlaan, nadert zijn voltooiing. In de middenbaan zijn de bomen geplant, terwijl de nodige stenen zijn aangebracht om de twee rijwegen te kasseiden. Op de Godshuizenlaan zijn drie bomen uitgedaan die in de weg stonden voor de verbinding met de Albertlaan.

6 januari 1911

Het ware hoogstwenselijk spoedig maatregelen te treffen aangaande de verlichting op heel de lengte van de Albertlaan, want reeds vele voorbijgangers werden 's avonds aan de brug aldaar door boosdoeners aangesproken en bedreigd.

22 januari 1911

Langs de kant van de Sint-Denijslaan is men op heel de lengte begonnen met het delven van de grondvesten voor een zeer dikke muur met daartussen stutten in ijzercement, waartegen men de ophoging van de spoorbaan zal verder zetten. Op die wijze zal men de nodige breedte bekomen voor het leggen van de talrijke sporen, zonder gevaar voor afschuiving.

4 februari 1911

Binnen weinige dagen zullen de werken worden aangevangen tot verbinding van de grote parkvijver met de Krijgslaan, dwars door de *Belvédère* en de Fortstraat naar de nieuwe viaduct. De Krijgslaan zal daar worden rechtgetrokken. De stedelijke beplantingsdienst begint weldra met het planten van bomen langs deze laan.

9 februari 1911

De Albertlaan is geheel voltooid. De straatwegen zijn gekasseid en de pleinen met as belegd. Hopelijk zal men nu spoedig zorgen voor de verlichting tussen de brug en de Godshuizenlaan, waar wel reeds de palen staan, maar zonder lantaarns.

De beplantingsdienst heeft ijverig de hand geslagen aan het vernieuwen van de Bijlokehof, welke geheel moest hervormd worden ten gevolge van de wijzigingen aan de wegen in de nabijheid. Eens de square volledig aangelegd is,

zal men er een artistieke afsluiting rond maken. Dat zal het uitzicht van de wijk veel verbeteren.

22 maart 1911

De *Belvédère* in het park is totaal afgebroken en weldra zal men dwars over de grond van de gewezen guinguette beginnen met het aanleggen van de nieuwe laan in verbinding met de Krijgslaan, onder de viaduct van de Musschestraat.

11 mei 1911

Op dit ogenblik is het nieuw terrein van de *A.A. La Gantoise* reeds effen gelegd, gerold en grotendeels in goede staat. Het is gans afgesloten. Alles zal zeer goed onderhouden worden opdat het plein steeds een lief uitzicht zou hebben.

De grote ingang is gevestigd langs de brede weg vanaf de Albertlaan, naast het wegeltje dat naar de Patijntjesstraat leidt.

7 juni 1911

Algemeen denkt men dat na de grote werken die thans uitgevoerd worden aan het ontvangstgebouw, de inrichting van de statie Gent-Sint-Pieters zal voltooid zijn. Dat is echter een dwaling want de grootste werken blijven dan nog te beginnen.

Inderdaad, het algemeen plan voorziet langs de kant van de Afsneelaan nog een omvangrijke koopwarenlods met vier koeren, daarnaast een stapelplaats voor de kolen, een elektrisch werkhuis en bergplaatsen voor wagons en locomotieven.

12 juni 1911

De grintweg die sedert lang op de Leopoldlaan bestaat, wordt opgebroken en vervangen door kasseien. De grint is door de jaren zo hard als zandsteen geworden en zal bij middel van een ijzeren ploeg worden stukgereden en verder opengekapt.

Dit is een nuttig werk, want 's zomers dwarrelen bij het voorbijstormen van voertuigen voortdurend dikke wolken omhoog die de woningen vol grijs stof werpen.

19 juni 1911

Het zozegde *Bijlokehoveken* dat in de laatste tijd erg verwaarloosd werd ten gevolge van de werken aan de Albertlaan en de verbinding met de Godshuizenlaan, is thans geheel aangelegd en de square is zeer lief geschikt. Spijtig dat men het niet terzelfdertijd door een kokette afsluiting heeft omringd.

20 juni 1911

Langs de Albertlaan zijn in de laatste dagen de gronden verkaveld en te koop gesteld, zodat men mag voorzien dat ze in alle geval tot aan de Maria-Hendrikaplaats weldra zal volgebouwd zijn.

Vooraf nabij de brug laat de verlichting nog te wensen over. Er staan kroonluchters op de uiteinden van de aspaden voor de voetgangers en midden de kasseiwegen aan beide zijden van de brug, maar zij kunnen nog niet branden. Het wordt tijd dit werk te voleindigen, want het verkeer langs de nieuwe laan is zeer groot.

De toegangen tot de brug aan de beide oevers van de Leie zijn insgelijks aangelegd. Langs de kant van het terrein van de *A.A. La Gantoise* wordt een kasseibaan gemaakt. Aan de overzijde heeft men twee wegen aangelegd die beide uitgeven op de Henleykaai, de ene om naar de *Royal Club Nautique* af te dalen, de andere om onder de brug langs de Leie verder te gaan.

Er is ook sprake van, aan de overzijde van de rivier een verbinding te bewerkstelligen met de thans bestaande Eedverbondkaai.

30 juni 1911

Deze dagen is een proef genomen om de sterkte van de Albertbrug vast te stellen. Een wagen met 20 000 kilo's geladen en getrokken door acht paarden, is er over gereden zonder dat het geringste spoor van inzakking werd vastgesteld.

9 juli 1911

Sedert de overblijvende bouwgronden van de Clementinalaan verkaveld en te koop werden gesteld, zijn reeds drie loten verkocht en is men op twee plaatsen beginnen bouwen.

Op de Elisabeth- en Albertlanen hebben ook een paar loten een eigenaar bekomen en zal men spoedig de hand aan het werk slaan.

2 augustus 1911

In de Leopoldlaan werden kasseiwerken uitgevoerd en men heeft er kwistig met zavel geworpen. Die stuift nu bij het minste windje en het voorbijsnorren van automobielen hoog op. De inwoners vragen dringend dat de stedelijke spoeikarren eens langs daar zouden willen trekken.

Wij ondersteunen krachtdadig deze billijke eis. Op de gevels is het grijze stof nu vervangen door een nieuwe soort van gele kleur!

4 augustus 1911

Op 6 augustus zal de nieuwe tramlijn in werking treden tussen de statie Gent-Zuid en deze van Sint-Pieters langs de Dierentuinlaan (* *thans de President Rooseveltlaan*), de pas voltooide Tentoonstellingslaan, de Terplatenbrug en zo verder naar de Citadellaan, de Heuvelpoort, het park en de Clementinalaan.

16 augustus 1911

Men is begonnen met het kasseiden van de Afsneelaan. Voor de vele wandelaars die naar de Snepbrug en verderop langs de Leie naar Afsnee willen, zal dit heuglijk nieuws zijn. De riolen zijn reeds aangelegd tot aan de Leie en de voetpaden op een grote lengte afgezet bij middel van boordstenen. Het is te hopen dat dit werk nog deze zomer zal voltooid worden.

24 september 1911

De toegangen tot de Albertbrug naderen hun voltooiing. Aan de beide zijden zijn brede wegen aangebracht die aflopen naar het pad langs de Leie. Eén van deze is reeds gekasseid.

Jammer maar dat bij het naderen van de winter het stadsbestuur niet zorgt voor een volledige verlichting van de laan. Op de brug zelf ontbreekt een glazen bol aan één van de kroonluchters en aan de palen staan geen lantaarns. Toen wij er de eerste maal over spraken werd ons geantwoord dat men een nieuwe levering verwachtte. Zouden die nu nog niet aangekomen zijn?

28 september 1911

Men is ook op de Fortlaan begonnen met het kasseiden van de helft van de baan die tot nu toe een aardeweg was. Evenals voor de Leopoldlaan wordt dit werk door de bewoners als voordelig aanzien, omdat het in de zomer het stof

en in de winter de modder en diepe voren zal doen verdwijnen. Het is te hopen dat het werk ineens zal worden afgedaan en niet zoals in de Leopoldlaan, waarvan de ene helft in juli en de andere pas in september voltooid werd.

12 november 1911

De gemeenteraad van Gent heeft de overeenkomsten goedgekeurd welke afgesloten werden met het beheer van de staatsspoorwegen, voor de geschiktmaking van de standplaats voor de nieuwe statie Gent-Sint-Pieters. Het ontwerp voorziet op de Maria-Hendrikaplaats twee aardepleinen van 42 meter lengte, waarvan het ene in een tuin zal herschapen worden en het andere met mozaïek wordt gevloerd.

16 november 1911

De trammaatschappij heeft de stedelijke raad bericht wat ze zinnens is te doen met het oog op de aanstaande Wereldtentoonstelling. Zo zal lijn nummer 4 die langs de Hofbouwlaan en de Parklaan loopt, worden afgeleid langs het hoger gelegen gedeelte van de Citadellaan (* *thans de Charles de Kerchovelaan*) naar de Kortrijksesteenweg.

29 december 1911

Wij vestigen nogmaals de aandacht van wie het aangaat op de uiterst gebrekige verlichting op de Albertlaan. Als men van de nieuwe brug naar de Godshuizenlaan stapt, komt men welgeteld één lantaarn tegen !...

ERIK DE KEUKELEIRE

Fragmenten uit "Sint-Pieters-Aalst, Sint-Pieters-Aaigem en Sint-Denijsplein deel 2 (1902 - 1918)", 302 pagina's, 2004, uitgave in eigen beheer.

DE 'HONDTSLAGHER', EEN VERDWENEN BEROEP.

Bij het lezen van het woord *hondtslagher* in een 16de- of 17de-eeuwse tekst denkt men aan een man die hondenvlees verkoopt, naar analogie met paardenslager. Maar dat is het niet. De grote *Van Dale* kent twee soorten lui die zich gewelddadig met honden inlaten: de hondenslager en de hondenmepper. Allebei slaan ze honden maar de eerste slaat ze uit de kerk en de tweede slaat ze dood. Biologisch voor de hondenbent natuurlijk een hemelsbreed verschil. Het is de “hondtslagher” in de betekenis van hondenmepper waarover het gaat in de Gentse stadsrekeningen (Reeks 400).

In het boekjaar 1536-1537 (Register 47) dat liep *van onser lieven vrouwen-avondt alfougste 1536 tot alfougste 1537* staat op f° 63: *Betaelt den Jan Roussel ende syn medeghesellen tsamen de somme van II pond X schellingen* (600 groten = 300 stuivers) ...*over tslaen van XII^c* (twaalf honderd) *honden ten twaelf miten tstick*. Aan 48 mijten voor 1 stuiver kostte een gedode hond toen aan de stadsthesaurie een kwart van een stuiver.

Nog geen 50 jaar later, in het laatste boekjaar van de Calvinistische Republiek lopend van *halfougste 1583 tot halfougste 1584* (Register 93), komen zeven posten voor van uitgaven ter bestrijding van loslopende honden.

- Betaald aan *Franchois de hoemakere ende consorten 25 schellingen* (= 300 groten) *ten eenen pennynck gr(ooten) tstick over tslaen 360 honden¹*. Het is duidelijk dat het hier om 300 honden moet gaan en niet 360. In courante munt is dat een halve stuiver per hond.

- Betaald *de drye hondtslaghers 20 sch.* (= 240 groten) *over haerlieder recht ende salaris van 240 honden ten advenante van 1 d(enier) gr(ooten)². elcken hondt*. In courante munt een halve stuiver par hond.

En dan volgen vijf posten ten voordele van de voornoemde *Franchois de hoemakere*:

- Een post van *10 sch.* (= 120 groten) *van gheslegghen thebbene met zynnen volcke den nombre van thien dozynen honden ten advenante van eenen gr(ooten) tstick³* D.i. 120 groten voor 120 honden of een halve stuiver per hond.

- Een post van *27 sch.* (324 groten) *ter causen van 324 honden by hemlieden geslegghen tzindert den 24sten sporcle* (februari) *totten 14den martij 1584 in advenante van eenen gr(ooten) elcken hond⁴*, d.i. een halve stuiver par hond

- Een post van *12 sch.* (144 groten) *ter causen ende over zyn recht van gheslegghen thebbene 12 dozynen honden⁵*, d.i.

72 stuivers voor 144 honden of een halve stuiver per hond.

- Een post van *18 sch.* (= 216 groten) voor dat denzelven met zyne ghezellen gesleghen hebben 8 dozynen honden ten advenante van XII d (eniers) p(enningen) elcken hondt of 1 groot per hond. Er werden dus 216 honden gedood wat 18 en niet 8 dozijnen honden betekent.
- Een post van *17 sch.* (204 groten) voor dat denzelven met zynen volcke ghesleghen heeft tot 17 dozynen honden ten advenante van 12 gr. de dozynie. Dit is 204 honden aan een halve stuiver.

De magistraat was blijkbaar zeer tevreden over hun activiteiten want hij betaalde aan twee van hen, Heyndrick Pallay en Anthonis van Audenhove (schuilgaande in *de consorten, zynnen volcke, de ghezellen of de drye hondt-slaghers* van hiervoor?) 48 stuivers voor *eene gratuiteyt extraordinairlick ghejondt ter causen van tgoedt debvoir by hemlieden int faict huerlieder officie ghedaen*⁶.

In het boekjaar 1583 - 1584 werd de stad dus van een legertje loslopende honden van maar liefst 1548 exemplaren verlost ten koste van 38 1/2 guldens aan premies en een *gratuiteyt van 2 guldens en 8 stuivers*.

In het daaropvolgende boekjaar (register 94)⁷ lopend van 15 augustus 1584 t/m 10 mei 1585 bestond de stadsmagistraat tot 15 november 1584 uit *wethouders anghestelt by de rebeien* en daarna door die aangesteld door de commissarissen van de koning (van Spanje) doordat Alexander Farnese, hertog van Parma op 17 september 1584 de stad opnieuw voor het koninklijke kamp kon winnen. *Franchois de hoemakere* wordt wel nog vermeld als beneficiant van *15 sch.* (180 groten) van *gesleghen thebbene 180 honden* ten advenante van eenen grooten van den sticke omme den tyt gheendt (eindigend) *3 sept. 84 alsdoen denselven by scepenen ghecasseert wiert*⁸.

Zou hij op die datum uit zijn ambt van stadshondenmepper gezet zijn? Uiteraard dan door de calvinistische schepenen? Zij hadden het namelijk in ieder geval nog voor het zeggen tot aan de reductie van de stad op 17 september.

Of is 3 september 84 een fout en gaat het misschien om 3 december toen de “koninklijke” schepenen al in het zadel zaten?

In de periode van 15 augustus 1583 tot 3 september (3 december?) 1584 betaalden de Gentse schepenen 41 guldens en 4 stuivers om de stad van 1728 loslopende honden te verlossen. Twee jaar later, in het boekjaar 1586-1587 (register 96, f° 401) is het Simoen de Wispelaere die de hondenmepper van dienst is. Acht sch., 4 groten (=100 groten) worden hem uitgekeerd *ter causen van 200 honden ghesleghen thebben ten advenante van 6 deniers tstick*. Aan 12 deniers voor 1 groot is dit een halve groot of 1/4 stuiver per hond.

Achttien jaar later in het boekjaar 1604-1605 (register 114) luidde de doods-klok wederom voor de Gentse hondenbent.

Simoen de Wispelare wordt met drie posten vermeld:

- Een post van 12 schellingen 6 groten (= 150 groten) *over synnen moeyte ende aerbeyt van gheslegghen ende ter doot ghebrocht thebbene den nombre van 150 honden ten pryse van eenen grooten tstick datte tsedert den Vden martij 1604 totte compste van heurlieder hoocheden*⁹. In courante munt een halve stuiver per hond.
- Een post van 16 sch. en 8 groten (= 200 groten) om hetzelfde gedaan te hebben met 200 honden *ende ditte sedert den 16en junij 1604 tot ende metten maent octobre*¹⁰ *daernaer*.
- Een post van 12 sch. (144 groten) voor 144 honden *...ende ditte tsedert alderhelighendach 1604 totten 19den januaij*¹¹ *daernaer*.

Het meppen van honden kostte toen per hond aan de stad dubbel zoveel als in het beginjaar van de carrière van Simoen de Wispelare.

Op nog geen jaar tijd werd de stad toen verlost van 494 loslopende honden. Tot een plaag van 1728 honden zoals die van het jaar 1583 lieten de schepe-
nen het toen niet komen.

E. OSSIEUR.

¹ F° 366vo.

² F° 368.

³ F° 371vo.

⁴ F° 373.

⁵ F° 375vo.

⁶ F° 369.

⁷ F° 1.

⁸ F° 385 vo.

⁹ F° 282.

¹⁰ F° 283.

¹¹ F° 284 vo.

BIJNAMEN OP DE MUIDE

De Gentse Muidewijk vormt vandaag – samen met het aangrenzende Meulestede – een schiereiland omgeven door het zeekanaal Gent-Terneuzen, de Voorhaven, het Houtdok en de Darsen. Rond het midden van de 19de eeuw kwam hier door de ontwikkeling en de uitbouw van de haven een enorme economische ontwikkeling tot stand waardoor deze oorspronkelijk eerder landelijke wijk een totaal ander uitzicht kreeg. De Muide evolueerde tot een overbevolkte Gentse stadswijk waar haven- en fabrieksarbeiders, kleine neringdoeners en schippers de wijk een eigen aanzien gaven. Het rauwste, platste Gents weerklonk hier in steegjes en beluiken met kleurrijke namen als: *'t IJzerhekske*, *'t Puurtse van Mie Piane*, *'t Fricandonpuurtse*, *de Konijnepijpe*, *'t Wurtelstroâtse* enz.

Toen vanaf de tweede helft van de 20ste eeuw de havenactiviteiten zich naar het noorden verplaatsten en de actieve bevolking wegtrok kwam er veel leegstand en verkrotting. Nieuwe bevolkingsgroepen met een andere cultuur kwamen er zich massaal vestigen. In 1986 werd de Muide als herwaarderingsgebied erkend en werden de meeste beluiken weggesaneerd, de vroegere Gentse, volkse geest en eigenheid verdwenen.

Tijdens voorbereidend onderzoek voor een beperkt historisch onderzoek van Muide-Meulestede in het kader van een wijkverkenning werden ook de Gentse bevolkingsregisters nader onderzocht. Deze registers die voor het eerst in 1796 werden aangemaakt sommen per wijk de straten en de bewoners van alle huizen op. Merkwaardig genoeg werd vanaf de telling 1821-'23 van sommige bewoners van de wijk Muide een bijnaam genoteerd. De bijnamen werden er op een, niet altijd duidelijke leesbare en soms variabele manier en plaats bijgeschreven: soms in potlood of inkt, al dan niet duidelijk onderstreept, bijgevoegd onder de officiële familienaam of ergens in een kolom waar nog ruimte vrij was. De wijken Muide-Meulestede hadden een totaal verschillend karakter. Te Meulestede werd er geen enkele bijnaam in de registers genoteerd en de sociale samenstelling van de bewoners was ook heel verschillend van die van de Muide. De wijk Meulestede werd - in tegenstelling tot de Muide - gekenmerkt door een grote groep middenstanders: brouwers, stokers, slaggers, zeep- en zoutzieders en kleine ambachtslui.

De ambtenaren hadden duidelijk moeite met het correct weergeven van sommige bijnamen, de dialectische uitspraak leidde soms tot verwarring; zo werd de bijnaam van de familieclan De Grootte genoteerd als *halfwarm* maar soms ook als *halfarm*. Een ander typisch voorbeeld zijn bv. de verschillende schrijf-

wijzen van de bijnaam van Petrus Joannes Haeck: was het nu *torrerigger*, *tot-terigger of totereire*? Ook fouten bij de identificatie van dragers van een bijnaam zijn niet uitgesloten. Hebben de ambtenaren Karel Louis Fack en Petrus Constant Fack soms niet met elkaar verward? De bijnaam van *de strontman-de* lijkt toch logischer voor mestraeper Petrus Constant i.p.v. voor dagloner Karel Louis?

Ook de gegevens over geboorteplaats- en datum mogen niet onvoorwaardelijk worden geaccepteerd. De gegevens voor deze periode kunnen soms zeer onnauwkeurig of ronduit foutief zijn. Twee verschillende geboortedata voor één persoon zijn dan ook het gevolg van afwijkende data in de verschillende tellingen die werden nagekeken t.e.m. 1857-'66.

De officiële voornaam werd als deel van een bijnaam meestal verkort: Pieter/*Pier*, Jacobus/*Ko(be)*, Charlotte/*Lotte*, Marie/*Mie*, Livinus/*Vien*, Nathalie/*Liette*, Catharine/*Trine*, Emmanuel/*Maene* enz. Een groot aantal bijnamen verwijst naar een opvallend fysiek kenmerk of een karaktertrek: *den blonten*, *scheele Anne*, *den dooven*, *den eenen armen*, *kromme Sophie*, *den zot*, *den flinken*, *den scheyter*, *den taeyen* enz. Sommige bijnamen zijn een verwijzing naar een beroep: *den schaersliep*, *Koben de leest/ schoenia*, *de barbier*, *den mosselboer*, enz. Enkele familieclans tekenen zich duidelijk af: leden van de familie De Mild waren bekend onder de bijnaam *den krekkel*, leden van de familie Eechaute onder de bijnaam *Angelus*, de familieleden Pappens onder de bijnaam *Padde* enz. Een eerder merkwaardig fenomeen is het verschijnsel dat de bijnaam een familienaam is, afwijkend van de officiële familienaam: Bockstaele/*Teirlinck*, Delsau(w)/*Moens*, De Poorter/*Coppens* enz. Een paar keer wordt iemand met een andere bijnaam aangeduid in een andere telling of na verhuis in dezelfde wijk tijdens een telling.

Rest nog een serie schilderachtige bijnamen met waarschijnlijk een anekdotische achtergrond en enkele bijnamen waarvan de betekenis ons totaal ontgaat maar die misschien voor een deel teruggaan op volledig vergeten Gentse dialectwoorden.

Misschien ontdekt u wel tot uw verbazing een voorouder uit de Muide met een bijnaam?

De gegevens werden als volgt gerangschikt:

Familienaam, voornaam, bijnaam (cursief), geboorteplaats –en datum, beroep, telling, eventuele verwantschap met een andere persoon met bijnaam. De afwijkende schrijfwijzen van de verschillende tellingen werden zoveel mogelijk aangegeven en het gebruik van hoofdletters veralgemeend.

1. ACKE Angelus, *den Schaersliep*, °Kluizen mei 1834, spinner, 1847-'56.
2. AERTS Pieter Adriaen, *Pier Raes*, °Gent 28-2-1779, fabriekswerker, 1830-'32.
3. AUGUSTINUS Jacobus, *Ko den Bruggelynk*, °Boschkapelle(?) 10-1-1796, dagloner, 1830-'32.
4. AUTRYVE Maria-Thérèse, *Madame Hoep La La*, °Waarschoot 1808 of 4-10-1806, huisvrouw, 1847-'56.
5. BAUTERS Jean Baptist, *Jan Boele*, °Gent 6-6-1799, wever, 1830-'32 en 1838-'46.
6. BAUWENS Charlotte, *Lotte Aes*, °Gent 12-8-1829, huisvrouw, 1847-'56.
7. BAUWENS Jan Francies, *Ja Stront*, °Gent 1-6-1790, fabriekswerker (arme), 1830-'32.
8. BAUWENS Maria Louisa, *Mie den Neuse/Mie Aes*, °Gent 27-1-1822, 1847-'56.
9. BEECKMAN Sophia, *Kromme Sophie*, geen geboorteplaats en- datum ingevuld, huisvrouw, 1847-'56, x met De Groote Petrus Joannes: zie aldaar.
10. BEERNAERT Marie, *Mie de Witte Bille*, °Evergem 21-1- 1817, huisvrouw, 1857-'66.
11. BISSCHOP Adolphe, *Adolphe den Haese*, °Gent 5-9-1835, zakkendra-ger, 1857-'66.
12. BIS(S)C(H)OP Anna Maria, (*Mie*) *den Brusselaere/leire*, °Lokeren 11 of 17-2-1793, mattenmaakster, wasscheresse, 1833-'37 en 1838-'46 dochter van Corré Maria Catharine: zie aldaar.
13. BISSCHOP Joseph Frans, *Sr Oubli/Codrys*, °Gent 30-10-1808, wever, 1838-'46.
14. BLAUWERS Judocus Jan, *Rosten Dok*, °Gent 9-3-1787, wever, 1830-'32.
15. BOCKSTAELE Jan, *Jan Teirlinck*, °Gent 4-10-1821, voermansgast, 1857-'66.
16. BOCKSTAL Livinus, *Vyn Teirlinck*, °Oostakker 21-8-1788, hoveniers-gast, 1830-'32.
17. BRACKE Jan Francies, *Tiste Bracke*, °Oostakker 10-6-1777, dagloner, 1830-'32.
18. BRONDEEL Antonius, *Verstuyft*, °Gent 6-3-1771, wever, 1824-'26.
19. BRONDEEL Jan Bernard, *Pere de Pijpe*, °Gent 27-3-1774, wever, 1830-'32.
20. BRONDEEL Petronelle, *Nelle Zite*, °Evergem 6-2- 1766, dagloonster, 1830-'32

21. BRUGGE Jacobus, *Stijn*, °Mariakerke 25-4-1801, blauwverversgast, 1847-'56.
22. BRUYN WYCK Pieter, *Pierken 't Breutjen*, °Oostakker 24-9-1799, dagloner, fabriekswerker, 1830-'32 en 1833-'37.
23. BUYENS Petronelle, *Nelle Poepe*, °Gent 13-9-1782, dagloonster, 1830-'32.
24. BUYENS Pieter Jan, *de Pijpe*, °Gent 20 of 29-2-1789, dagloner/arbeider, 1830-'32 en 1833-'37.
25. BUYENS Pieter Joseph, *Tatlamul*, °Gent 7-6-1797, wever/varkenslachter, 1830-'32 t.e.m. 1847-'56, x met Eechaute Catharina Joanna: zie aldaar.
26. CABRON Maria Thérèse, *Mie Lek*, °Boekhoute februari 1824, huisvrouw, 1857-'66, x met Van de Voorde Livinus: zie aldaar.
27. CALLENS Albertus, *de Stampere*, °Gent 15-1-1808, wever, 1830-'32.
28. CALLENS Amandus, *de Stamper*, °Ingelmunster 17-6-1766, dagloner, 1838-'46.
29. CALLENS Amand, *den Taeye*, °Gent 28-4-1819, dagloner, 1847-'56.
30. CALLEWAERT Livinus, *den Barbier*, °Lochristi 30-8-1803, dagloner, 1830-'32.
31. CNUUDE Louis Livinus, *de Marotte*, °Gent 26-6-1788 dagloner, 1838-'46.
32. CORNELIS Egidius, *Gi(e)(l)e Verhoeve/Van Hoeve*, °Dendermonde 26-8-1786, tapper, 1830-'32 t.e.m. 1838-'46.
33. CORRE Marie Catharine, *Mi den Brusseleire*, °Buvry 25-11-1758, geen beroep ingevuld, 1830-'32, moeder van Bisschop Anna- Maria: zie aldaar.
34. CORYN Joanne Francisca, *Braeckman*, °Gent 24-2-1787, naaister, 1830-'32.
35. CREVAELS Gregorius Jan, (*'t Jaecken*)*'t Joorke Lamette*, °Gent 3-10-1769, schippersgast, 1833-'37 en 1838-'46.
36. DE BAEREMAECKER Louis, *den Blonten*, °Leupegem 3-5-1795, tapper, 1830-'32.
37. DE BOIS Marinus, *de Smoes*, °Welden 30-3-1828, mosselventer, 1847-'56.
38. DE BRUYNE Jan Louis, *Jan Bolle* (?), °Sint-Niklaas 26-1-1785, wever, 1830-'32.
39. DE BUCK Marie Thérèse, *Trese Alexander*, °Ledeberg 16-5-1789, dagloonster 1830-'32,
40. DE CAEVEL Antonius Jan, *Tontjen het Ondjen*, °Gent 16-10-1792, wever (arme) 1830-'32.

41. DECLERCQ Livinus, *Klinkaert*, °Sleidinge 6-3-1804, dagloner/met-sersknaap, 1847-'56.
42. DE CLERCQ Regina, *Mie Alleene*, °Nokere/Lokeren 5-3-1805, tap-ster/zonder beroep, 1847-'56 en 1857-'66.
43. DE CROOCK Petrus, *Pieter de Keu*, °Gent 8-6-1827, katoendrukker, 1857-'66.
44. DEFREI of DE FROY Jacobus, (*Jacobus*) *Cobe Charles*, °Gent 17-8-1796, wever, 1821-'23.
45. DE FRUE Petrus Livinus, *Pierke(n) Penneman*, °Gent 11-11-1769, dag-loner, 1833-'37
46. DE GROOTE Franciscus, *Dalfarme*, °Gent 28-10-1790, vlotter, 1824-'26.
47. DE GROOTE Francies Bernard, *Francis Alf Waerm*, °Gent 12-2-1826, wever, 1857-'66.
48. DE GROOTE Laurent, *Alfwaerm*, °Gent 3-12-1768, blekersgast, 1830-'32.
49. DE GROOTE Petrus Joannes, (*Petrus*) *Alfwa(e)rm/Pier Alform*, °Gent (2)1-4-1794 of 1799, wever/dagloner, 1827-'29 t.e.m. 1857-'66, x met Beeckman Sophia: zie aldaar.
50. DE JONGHE Jacobus (Judocus), (*Coben*) *Hillaert*, °Gent 4 of 15-5-1794, wever, 1830-'32 t.e.m. 1847-'56.
51. DE JONGHE Jean Baptist, *den Breybalg*, °Gent 20-12-1769, dagloner/ramer/tapper, 1830-'32 t.e.m. 1838-'46.
52. DE JONGE Judoca Livina, *de Mande*, °Gent 2-3-1780, huisvrouw, 1830-32, x met Aerts Pieter Adriaen: zie aldaar.
53. DE KAEVEL Anna, *Scheele Anne*, °Gent 20-7-1784, dagloonster, 1830-'32.
54. DELSAU Jean Gregorius, *de Sul*, °Gent 7-1-1758, dagloner 1830-'32.
55. DELSAU(W) Michiel, *Gille Moe(n)s*, °Gent 15-3-1771 of 1770, dagloner, 1830-'32 t.e.m. 1838-'46.
56. DELSAU Petrus Franciscus, *Pier Moens*, °Gent 12-10-1801, wever, 1830-'32 t.e.m. 1838-'46.
57. (DE) MA(E)SSCHALCK Leonardus, (*Jan*) *de Vod(d)eman/de Voddemarchand*, °Mariakerke 12 of 15-2-1803 of 1805, dagloner/var-kensslachter/vleesverkoper, 1827-'29 t.e.m. 1857-'66.
58. DE MEYER Joannes, *Meyer op*, °Gent 25-1-1801, wever, 1830-'32.
59. DE MILD Francis Petrus, *den Grooten Krekel*, °Gent 9-11-1807, katoenwever, 1857-'66.
60. DE MILD(T) Jean Baptist, (*Jan*) *de(n) Krekel(e)*, °Gent 12 of 14-4-1793, wever, 1821-'23 t.e.m. 1833-'37 en in 1857-'66.

61. DE MILD Napoleon Frans, *de Kleyne Krekele*, °Gent 4-11-1827, fabriekswerker, 1847-'56.
62. DE MULDER Jan Charles, *Jan t'Sestig*, °Gent 9-7-1782, wever, 1830-'32.
63. DE POORTER Jean Baptist, (*Jantje*) *Coppens*, °Gent 6-4-1786, muldersgast, 1830-'32 en 1833-'37.
64. DE POORTER Josephus, *t'Jeef Coppens*, °Gent 21-10-1790, mulder, 1830-'32.
65. DE POORTER Louis Antonius, *Louis Bruyne/Coppens*, Gent ° 9-3-1804, wever/winkelier, 1830-'32 en 1833-'37.
66. DE POORTER Theodorus, *Coppens*, °Gent 17-6-1798, mulder, 1830-'32.
67. DEPRE Emanuel, *de Brugsche*, °Gent 27-2-1791, arbeider, 1821-'23 en 1830-'32, x met Rootsart Coleta: zie aldaar.
68. DEPRE Francisca Joanna, *Plapken* (?), °Gent 15-8-1797, huisvrouw, 1830-'32.
69. DE RIDDER Joannes, *Scheele Wannas*, °Mendonk 7-9-1797, wever/dagloner, 1830-'32 t.e.m. 1847-'56.
70. DE RIDDER Livinus Jan, *den Boer*, °Gent 29-4-1802, wever, 1830-'32.
71. DE RONNE Saverius, *Piro De Ronne den Hoveirdige Zot*, °Maria-Latem 12-10-1766, dagloner, 1830-'32.
72. DE SMET Jan Livinus, *Piro De Smet*, °Gent 24-10-1786, tapper 1830-'32.
73. DESMET Pieter Joseph, *Pierken Plap/Pierken Plak*, °Gent 24-5-1787, wever, 1833-'37 en 1838-'46.
74. DESOMER Joannes, *Jean de Witte*, geboorteplaats niet ingevuld °11-5-1802, wever, 1821-'23.
75. DE TAEYE Coleta, *Doore Colette*, °Gent oktober 1812, huisvrouw, 1847-'56, x met Fack Karel Louis: zie aldaar.
76. DE VEIRMAN Albert, *de Kwakkel*, °Gent 24-6-1766, schipmakersgast, 1821-'23.
77. DE VEIRMAN Emanuel Petrus, (*Maene*) *de Klokke*, °Gent 22-5-1822 of 1823, katoenwever, 1838-'46 en 1847-'56.
78. (DE) VEIRMAN (Livinus) Ludovicus Joannes, *de Klokke*, °Gent 4-9-1782, wever, 1821-'23, 1833-'37 en 1838-'46.
79. DE VEIRMAN Petrus, *Pier met zijn Hoofd*, °Kalken 1-1-1789, mulder, 1830-'32, 1838-'46 en 1857-'66.
80. DE VISSCHER Karel Jan, *den Flinken*, °Gent 24-12-1808, metser, 1857-'66.
81. DE VOS Paul, *Paul de Scheyter*, °Gent 28-6-1819, dagloner, 1847-'56.

82. DE VUYST Catharina, *Trine Nop*, °Gent 8-2-1777, dagloonster, 1830-'32, weduwe Hubertus Sprengers: zie aldaar.
83. DE VUYST Egidius Jan, *Jan*, °Gent 30-8-1788, geen beroep ingevuld, 1830-'32.
84. DE VUYST Francisca, *den Handbustel*, °Gent 5-6-1798, dagloonster, 1830-'32.
85. DE VUYST Livinus (Joannes), *den Dooven*, °Gent 17-10-1824, geen beroep ingevuld, 1838-'46.
86. DE WACHTER Pieter, *Pier Verloove*, °Gent 11-9-1796, wever, 1830-'32.
87. DE WEVERE Sophie, *Madame Katjes*, °Wakken 15-11-1821 of 26-11-1823, huisvrouw, 1847-'56.
88. DE WILDE Coleta, *de Boerinne*, °Zwijnaarde 21-12-1794, dagloonster, 1838-'46.
89. DE WINTER Pieter, *Bruynbroeck*, °Olsene 27-7-1828, stoelvlchter, 1847-'56.
90. DE WULF Angelus, *Liest (de Wulf)*, °Evergem 15-11-1805, werkmán/herbergier, 1847-'56 en 1857-'66.
91. D'HONDT Eduard (Josef), *het Schaep (onnozel)*, °Ledeberg 27-3-1824 of 28-2-1827, dagloner/zonder beroep, 1847-'56 en 1857-'66.
92. D'HONDT Livinus, *den Negen Oortjens Baes*, °Gentbrugge 16-7-1790, houtzager, 1847-'56.
93. D'HOOGE Carolus Joannes, *den Vos*, °Wachtebeke 25-11-1757, mulder, 1821-'23.
94. D'HUYVETTER Ignatius, *Engel*, °Melle 10-2-1807, kooldrager, 1857-'66.
95. DOPS Joannes, *Jan van Maastricht*, °Rechain 4-5-1806, dagloner, 1830-'32.
96. DU BOIS Nathalie, *Roste Li(e)te*, °Welden 1820 of 14-11-1822, huisvrouw, 1847-'56 en 1857-'66.
97. EECKHAUTE Catharina Joanna, *Tri(e)n(e) Angelus/Snuyf*, °Gent 23-10-1807, huisvrouw, 1838-'46 en 1847-'56, x met Buyens Pieter Jan: zie aldaar.
98. (VAN) EECKHAUTE Livina, *Viene Angelus*, °Gent 19-6-1805, huisvrouw, 1847-'56.
99. EECHAUTE Dominicus, *Domin Angelus*, °Gent 25-3-1808 of 30-10-1803, voerman/kooldrager, 1833-'37 en 1847-'56.
100. EEKHAUT Seraphine, *Finne Angelus*, °Gent 19-6-1805, huisvrouw, 1857-'66.
101. ESCALIER Maria Jacoba, *Mie Terreyn/Mie Tryn*, °Gent 1-2-1788, bij-

- leefster, 1830-'32 en 1838-'40.
102. FACK Karel Louis, *de Strontmande*, °Gent augustus 1805, dagloner, 1847-'56.
 103. FACK Petrus Constant, *den Eenen Armen*, °Gent 19-1-1830, mestraper, 1857-'66.
 104. GAUBEEN Charles, *Jacq Blaey*, Gent 10-7-1806, wever, 1830-'32.
 105. GAUBEEN Louis, *den Beir*, °Gent 8-5-1808, geen beroep ingevuld, 1847-'56.
 106. GAUBEEN Marie Livine, *Mie Luyk*, °Gent 5-9-1777, dagloonster, 1838-'46, weduwe Langeræet, zie ook: Langeræet Livina Josepha.
 107. GAU(W)BEEN Petrus (Livin), (*den Beer(ken)*), °Gent 6-1-1804, wever, 1830-'32, 1838-'46 en 1847-'56.
 108. GEERNAERT Amelie, *Amelie Put/de Gerre*, °Evergem 12-10-1821, huisvrouw, 1847-'56 en 1857-'66, x met Lecler Livinus: zie aldaar.
 109. GEIRNAERT Bernard, *den Kozak/den Knobbel*, °Sleidinge 1835, wever, 1847-'56.
 110. GOETHALS Bernardus, *den Beer*, °Ertvelde 3-3-1779, dagloner, 1838-'46.
 111. GOOSSENS Daniël, *Tienpont*, °Gent 1-10-1805, wever, 1830-'32.
 112. GOOSSENS Charles Frans, *Sinnemes (?)* °Gent 9-2-1803, wever, 1830-'32.
 113. GOOSSENS Francies, *Ci(e)s Thienpont*, °Gent 25-8-1797, fabriekwerker / bommer, 1838-'46 en 1857-'66.
 114. HAECK Petrus Joannes, *Torrerigger/Totterigger/den Totereire*, °Gent 31-8-1789, hoveniersgast, tuinknecht, 1821-'23 t.e.m. 1830-'32.
 115. HANSENS Livine Francisca, *we. Jan t'Sestig*, °Gent 17-2-1788, dagloonster, 1833-'37 en 1838-'46, weduwe Jan De Mulder: zie aldaar.
 116. HAUTEKEETE Livinus, *Vien Knie(n)*, °Nieuwpoort 1-11-1819, wever, 1857-'66.
 117. HILLAERT Guilielmus, (*de Mutte(ne)*), °Gent 14-10-1795, wever, 1821-'23 en 1830-'32.
 118. HILLAERT Jean Baptist, *den Hollander*, °Gent 13-1-1785, vlotter, 1824-'26.
 119. HILLAERT Joannes Carolus, (*Jantje Ker(re)kolle*), °Gent 5 of 25-2-1799, hovenier, 1821-'23 t.e.m. 1827-'29 en 1838-'46.
 120. HILLAERT Livina, *het Hoog Gat*, °Zeveneken 1815, huisvrouw, 1847-'56.
 121. HOSTE Philippus, *Pierjantjen*, °Gent, 30-10-1781, fabriekswerker, 1830-'32.
 122. HUTSEBAUT Livinus, *Manke Lieven*, °Gent 21-2-1794, koleurmaker,

- 1838-'46.
123. JANSSENS Jean Baptist, *Dierickx*, °Destelbergen 1-5- 1796, dagloner/muzikant, 1830-'32 en 1833-'37.
 124. JANSSENS Marie Jeanne, *Kosterinneke*, °Bavegem 9-4-1792, dagloonster, 1838-'46.
 125. KEYMEULEN Francis, *Ciske de Winter*, °Erondegem, °22-7-1807, stoelvlachter, 1857-'66.
 126. LABAUT Marie Petronille, *Mie Spille*, °Gent 21-5-1787, dagloonster, 1830-'32.
 127. LANGERAET Livine Josepha, *Vine Luyck*, °Gent 31-12-1784, huisvrouw, 1838-'46, zie ook bij Gaubeen Marie Livine.
 128. LAU(WE)RE(Y)NS Albert, *Bert den Boer*, °Gent 26-9-1833, katoenwever, 1857-'66.
 129. LAURENS Albert Antonius, *Bert den Boer*, °Gent 26-8-1821, timmerman, 1847-'56.
 130. LAU(WE)RE(Y)NS Franciscus, (*Joseph*) (*Cis*) *den Boer*, °Gent 27-1-1787, wever/nachtwaker, 1830-'32 en 1847-'56 /1857-'66.
 131. LAUREYNS Joannes Daniël, *Jan den Ouden* °Gent, 7-5-1785, wever, 1830-'32.
 132. LAUREYNS Karel, *den Ouden*, °Gent september 1822, dagloner, 1847-'56.
 133. LAUWER(E)YNS Francies, *Faelens*, °Gent 28-8-1815, wever, 1838-'46 t.e.m. 1857-'66.
 134. LAUWERYNS Pieter Frans, *Pierken/Pieter Teye*, °Gent 24-6-1791, wever, 1830-'32 en 1838-'46.
 135. LAUWERYNS Pieter Jacobus, *Teye*, °Rumpts (sic) 4-6-1797, dagloner, 1830-'32.
 136. LECLER Livinus, *Vien Put*, °Kluizen 10-6 of 12-7-1808, dagloner/kloefkapper, 1847-'56 en 1857-'66, x met Geernaert Amelie: zie aldaar.
 137. LIBERECHT Pieter Franciscus, *Pier Poelde*, °Gent 9-8-1799, wever, 1830-'32.
 138. MAEREM Charles, *Mareyn*, °Gent 16-8-1801, dagloner, 1830-'32.
 139. MAEREM Jean Baptist, *Maryn*, °Gent 12-6-1805, wever, 1830-'32.
 140. MAES Gerardus, *Geert(d)jen Acke*, °Gent 5-1-1796, wever, 1830-'32 en 1838-'46.
 141. MAES Jozef, *Jef Dries*, °Gent 19-3- 1798, vleeshouwer/schipper, 1847-'56 en 1857-'66.
 142. MAES Sophie, *Sophie Dries*, °Gent 10-8-1798, huisvrouw, 1847-'56.
 143. MALOT Jacobus, *Pierke (Kobe)Pip Pip*, °Gent 15-10 (?) -1774, daglo-

- ner, 1838-'46.
144. MALOT Joannes, *Keerwege*, °Gent, 5-12-1772, geen beroep ingevuld, 1821-'23 en 1824-'26, x met Veirdegem Marianne: zie aldaar.
 145. MALSCHAERT Angelus, (*de*) *Ciseleire*, °Oostakker 16 of 26-11-1793, dagloner, 1830-'32 t.e.m. 1838-'46.
 146. MAREST Louis Bernard, *den Barbier*, °Gent 11 of 12-6-1796, dagloner, 1830-'32.
 147. MEESSCHAERT Amandus, *Mandus den Boer/Mandus den Stroosnyder*, °Melle 20-9-1787, dagloner, 1830-'32 en 1833-'37.
 148. MICHIELS Petrus Jozef, *Jef den Boer*, °Oosterzele 5-7-1814, voerman(sgast), 1847-'56 en 1857-'66.
 149. MONSAERT Constantinus, *Crispin/Crispyn*, °(H)illegem 14-8-1752 of 10-6-1765, schoenlapper, 1821-'23 en 1830-'32.
 150. NUYTTENS Jacobus, *den Witting/Wittinck/'t Wittinksken*, °Gent 9-10-1789, wever, 1830-'32 t.e.m. 1838-'46.
 151. OGIER Isabella Clara, *Barbara*, ° Brugge 12-7-1774, 1838-'46.
 152. ONGENA Judocus, *P.?.man*, °Gent 25-1-1801, wever, 1830-'32.
 153. PAPPENS Charles, *Roste Charles*, °Nazareth 9-1-1801, tapper, 1830-'32.
 154. PAEPENS Eduardus, *de Pade*, °Gent 10-12-1819, fabriekswerker, 1857-'66.
 155. PAPPENS Francies, *de Padde*, geen geboorteplaats en –datum ingevuld, dagloner, 1830-'32.
 156. PA(E)PENS Joannes Baptista, *de Padde*, °Oostakker 24-1-1791 of 1794, dagloner / vlotter, 1827-'29 en 1830-'32.
 157. PAPENS Karel, *'t Pad(d)eke(n)*, °Gent 22-10-1821, wever, 1838-'46 en 1847-'56.
 158. PIRO Joannes Josephus, *Jan Boone*, °Gent 18-6-1825, spinder, 1857-'66.
 159. PRAET Pieter Jan, (*Pieter*) *De Clerc(k)q*, °Gent 30-7-1805, wever, 1838-'46 en 1847-'56.
 160. PREVOST Jan Baptist, *de Klocke*, °Gent, 10-2-1838 of 6-2-1837, wever, 1847-'56 en 1857-'66.
 161. PREVOST/PERVOST Karel, *den Tuyter*, °Gent 13-4-1817, wever, 1847-'56.
 162. PREVOST Pieter, *de Weeke*, °Gent 22-4-1821, wever, 1847-'56.
 163. PREVOST Petrus Franciscus, *d'Hespe*, °Gent 15-11-1795, dagloner, 1830-'32.
 164. PROVOOST Jan Judocus, *'t Haentjen*, geboorteplaats niet ingevuld, ° 10-4-1785, dagloner, 1830-'32.

165. PROVOST Bavo, *Baef me zijn Clotte*, °Gent 6-1-1749, wever, 1830-'32.
166. PROVOST Petronelle, *Nelle Baef*, °Gent maart 1796, winkelierster, 1847-'56.
167. RAGOENS Victoria, *Caporael Een Oog*, °Smetlede, 9-1-1816, huisvrouw, 1847-'56.
168. ROGGHE Egidius Petrus, *Sosenthé*, geboorteplaats niet ingevuld ° 30-6-1787, broodbakker, 1838-'46.
169. ROOSBEKE Joanna Carolina, *Line Vagaes* (?), °Gent 28-4-1779, hovenierster, 1830-'32,
170. ROOSBEKE Livin, *Vyntje de Klerk*, °Gent 25-12-1777, dagloner, 1830-'32.
171. ROOTSAERT Coleta, *de Brugsche*, °Oostakker 11-3-1785, huisvrouw, 1827-'29, x met De Prez Pieter Emmanuel: zie aldaar.
172. RUTSAERT Jacoba, *Koba Goossens*, °Gent 16-8-1798, dagloonster, 1830-'32.
173. SCHAUVLIEGE Francies Bernard, *(de) Cocedise*, °Gent 2-9-1806, dagloner, 1833-'37 en 1838-'46.
174. SEGHERS Petrus Livinus, *Sense*, °Gent 17-8-1787, arbeider, 1821-'23.
175. SMET Dorothé, *Agatha*, °Brussel 5-2-1793, geen beroep vermeld, 1830-'32.
176. SPRENGERS Hubertus, *Plaquet*, °Velzeke, 27-3-1779, wever, 1824-'26.
177. STAIGNIER Bernard, *Paye*, °Drongen 13-12-1805, kleermaker, 1830-'32.
178. STAIGNIER Jan Petrus, *Payge* (?) °Gosselies 11-6-1774, dagloner, 1830-'32.
179. STANDAERT Coleta, *Coletje Hoste*, °Gent 17-11-1821, huisvrouw, 1857-'66.
180. STANDAERT Petrus Jan, *Pierjantje*, °Evergem 17-1-1785, wever, 1830-'32.
181. STROOBAND Lodewijk, *de Kleppen*, °Gent 12-8-1842, fabriekswerker, 1857-'66.
182. TENHOEKE (?) Barbara, *Pine den Boetser*, °Drongen 21-8-1769, dagloonster, 1830-'32.
183. TIMMERMAN Bernard, *de Kuyper*, °Evergem 26-8-1795, dagloner, 1830-'32.
184. TRINQUET Josephus, *den Boer*, °Gent 15-4-1803, dagloner, 1830-'32.
185. TYTGAT Jan Frans, *den Tuyter*, °St. Quentin 1-7-1807, molenaarsknecht/tapper, 1838-'47 en 1847-'56.
186. VAN BELLEGEM Louis, *Louis Reman*, °Gent 24-4-1795, fabriekswer-

- ker, 1830-'32.
187. VAN BLERICK Carolus, (*Carle/Karel*) *Monica*, °Gent 6-11-1784, wever, 1821-'23 t.e.m. 1830-'32, zijn dochter (geen bijnaam) heette Monica.
 188. VAN BLERICK Francies, *Bros*, °Gent 29-5-1807, wever, 1830-'32.
 189. VAN DAMME Amandus, *Groote Lerre*, °Gent 15-3-1842, smidsgast, 1857-'66.
 190. VAN DAMME Jan Joseph, *de Plodde*, °Oostakker 14-8-1803, timmerman, 1830-'32.
 191. VANDENDRIESSCHE Jan, *Jan . . ?*, °Asper 7-2-1807, landbouwersknecht, 1857-'66.
 192. VAN DE PUTTE Jacobus Judocus, *Koben de Leest/Schoenia*, °Gent 19-4-1794, schoenmaker(sgast), 1838-'46 en 1847-'56.
 193. VANDER ELSTRAETE, Louis Petrus, *Bloumpot*, °Deinze 18-4-1787, vlotter, 1830-'32.
 194. VAN DER LOO Peternella, *We. Trun?* °Gent 30-12-1789, dagloonster, 1830-'32.
 195. VAN DER LOOC Francies, *den Barbier*, °Gent, 1-7-1787, wever, 1830-'32.
 196. VAN DE VELDE Edouard, *de Puy*, °Gent november 1827, wever, 1847-'56.
 197. VAN DE VELDE Joannes, *Jan de Sot*, °Gent 25-2-1792, wever, 1830-'32.
 198. VAN DE VOORDE Bernardus, *Naerd Saellens den Mosselboer*, °Kluizen 20-3-1804, mosselventer, 1857-'66.
 199. VAN DE VOORDE Livinus, *Vien de Mosselboer*, °Ertvelde 1832, mosselventer, 1857-'66, x met Cabron Marie: zie aldaar.
 200. VAN GEELE Francies, *Cies de Cruye (?)*, °Gent 5-2-1821, wever, 1857-'66.
 201. VAN HECKE Marianne, *Langen Dyssendag*, °Mendonk, 12-1-1797, bijleefster, 1833-'37.
 202. VAN HECKE Seraphin, *Fien(Vien) Drien*, °Gent 16-5-1825, landbouwerswerkman, 1857-'66. x met Coleta Standaert: zie aldaar.
 203. VAN HUFFEL Francies (Leonard), (*Sis*) *de maeg(h)t*, °Gent 28-12-1800, wever, 1830-'32 en 1847-'56, x met Maes Sophie: zie aldaar.
 204. VAN HUFFEL Hubertus, *Bert de Schusse*, °Gent 5-9-1774, wever, 1830-'32.
 205. VAN HUFFEL Jacobus, *Kobe de zot*, °Gent 30-11-1771, wever, 1830-'32.
 206. VAN KACKEBEKE Jean Baptist, *Jean Taet*, °Gent 20-7-1797, wever,

- 1821-'23.
207. VAN OSTENDE Guilielmus, *Pitjoe*, °Gent 4-12-1790, hovenier, 1838-'46.
208. VAN REYSSCHOOT Jan Francies, (*Jan*) *Tiste Blan*, °Gent 26-4-1795, vlotter, 1830-32 en 1847-'56.
209. VAN WEMMEL Jan Baptist, *De Kees*, °Gent 7-8-1818, wever, 1847-'56.
210. VAN WEM(M)EL Theodorus, *Hillaert/den Hollander*, °Gent 21 of 25-9-1793, wever, 1830-'32 en 1838-'46.
211. VEIRDEGEM Marianne, *Keirewé*, °Kluizen 11-2-1783, geen beroep ingevuld, 1830-'32, weduwe Malot Joannes: zie aldaar
212. VERDUR (Gregorius) Joannes, *de Slaeper/Jan Van Dooren*, °Gent 24-6-1780, dagloner, 1830-'32 en 1838-'46.
213. VERHOEVEN Angeline, *Pauline Schellinck*, °Gent 22-9-1807, huisvrouw 1838-'46.
214. VERSTRICHT Emmanuel, *den kloefkapper/vuermaker*, °Gentbrugge 6-4-1806, slijter in drank, 1847-'56 en 1857-'66.
215. VLAEMINCK Petrus Jan, *Pieter Lolle*, geboorteplaats niet ingevuld °25-4-1800, wever, 1838-'46.
216. VOSSAERT Carolus Ludovicus, *Schele Vossaert*, °Wondelgem 28-11-1827, fabriekswerker, 1857-'66.
217. WEMEL Jan Baptist, *Jantje de Meulenaer*, °Waregem 22-5-1801, winkelier, 1847-'56.
218. WILLE Marie Joanne, *Weerwolf*, °Oostakker 2-8-1766, geen beroep ingevuld, 1830-'32.
219. WYCKAERT Bernardus(Livinus), *Boer Wyckaert/den Baes*, °Gent 6-1-1788, hovenier, 1830-'32 en 1833-'37.
220. WYCKAERT Pieter Bernard, *de Koopman*, °Gent 3-5-1801, dagloner, 1830-'32.
221. ZENNER Bernardus, *den Groenen* °Evergem 19-2-1826, werkman, 1857-'66.
222. WYN Jan Francies, *den Groenen*, °Gent 28-3-1799, dagloner/kramer, 1830-'32 en 1838-'46.

GINETTE DESMET.

GENTSE MEMORIEDAGEN: 7-8-9 SEPTEMBER

7 September 1365

De Bisschop van Doornik erkent de stichting van het Alijnshospitaal, ontstaan als straf en vergelding van een brutale moord.

7 September 1566

Men hangt 3 protestanten op voor het Chastelet, onder wie Ghijsbrecht Cools. Deze laatste was een loodgieter die werkzaam geweest was bij de Vrouwebroers en in Augustus 1566 de beelstormers ophitste en de plaats toonde waar de paters kunstschaten verborgen hadden.

7 September 1698

Na een afwezigheid van 120 jaar wordt de Abt van de Abdij van Drongen aan het hoofd van zijn communauteit door de Drongense bevolking ingehaald.

7 September 1712

Geboorte van Josse Clemmen.

Hij legde hier de grondslag van de Gentse katoenindustrie en het was ook hij die hier de katoendrukkerij invoerde.

De man was zéér dynamisch, ondernemend en productief. Bewijs: alhoewel hij slechts op zijn 31e trouwde vond hij toch middel om aan de basis te liggen van de productie van 16 kinderen.

Hij richtte een katoendrukkerij op in zijn huis nabij Baudeloo waar hij weldra 70 arbeiders tewerkstelt. Wegens zijn belang voor de tewerkstelling krijgt hij in 1766 vrijstelling van stadsrechten op de “ustensilen ende ingredienten noodigh tot sijne fonctie van schilderen en illumineren van cathoenen.”

In 1771 koopt hij een huis in de Veldstraat waar hij onmiddellijks ateliers laat bouwen langs de kant van de Leie. Alhoewel het een gebouw van 3 verdiepingen wordt met een gevelbreedte van 30 m. is het bij de afwerking reeds te klein voor zijn 500 werklieden.

In 1777 richt hij vlak nabij de Brugse Poort een enorm bedrijf op, dàar waar later de “Lys” zal komen. Deze fabriek wordt verder uitgebreid in 1780.

Met 5 van zijn zonen laat hij het bedrijf op volle toeren draaien.

Maar dat volstaat niet om al de opborrelende activiteit van Josse Clemmen op te vangen. Met zijn broer richt hij nabij Oostende renderende oesterbanken op en ook de aankoop van zeeschuiten die op visvangst gaan in de Noordzee is een winstgevende zaak. Tussendoor richt hij nog een fabriek op in Rijsel, wordt hij Directeur van het Rasphuis en Schepen van de Keure.

In 1791 krijgt hij de titel van “Baron” en nu kent u meteen de origine van de uitdrukking “katoenbaron”.

Josse stierf in zijn huis in de Veldstraat op 23 Januari 1802.

Zijn huis in de Veldstraat lang bekend als het Hotel Clemmen, heet nu Hotel Vander Haeghen.”

7 September 1791

Ordonnantie van de Schepenen waarbij het dragen van cocardes door de burgerbevolking verboden wordt.

7 September 1800

Het eerste Gents kind wordt gevaccineerd door Dr. Demanet.

7 September 1807

Stichting van de Vrijmetselaarsloge “Les Vrais Amis”.

7 September 1829

Geboorte te Darmstadt van August Kekulé

Zie “Ghendtsche Tydinghen” - 1983 - N° 6 - pp. 317-331

7 September 1874

Dood te Brugge van Vader Alexander.

Hij was de eerste Overste-Directeur van het Guislaingesticht. Van 1857 tot 1872.

7 September 1875

Dood van Napoleon Destanberg.

Hij werd geboren op 7 Februari 1829.

Het is moeilijk te zeggen als wat deze populaire Gentenaar het meest bekend was: als journalist, als volksdichter, als toneelschrijver, als acteur?

Hij heeft het allemaal gedaan, en met succes.

Na het Atheneum gaat hij een tijdje Rechten studeren aan de Universiteit, maar dat is niets voor deze bohemernatuur.

Op zijn 19e debuteerde hij als toneelspeler in de “Minard” en het was meteen duidelijk dat hij al de vereiste kwaliteiten bezat om een goede acteur te worden.

Hij is ook de medewerker van het pas opgericht vooruitstrevend liberaal blad “Broedermin” .

Een jaar nadien verhuist hij naar Den Haag waar hij de medewerker wordt van een Franstalig blad dat daar uitgegeven wordt. Maar het heimwee naar zijn goede Gent is te groot en hij komt weldra terug om redacteur te worden bij “Le Journal de Gand”, later ook nog bij “De Stad Gent”.

Na zijn huwelijk ging hij wonen op de Hoge Weg in een woning die hij “Vliegenburcht” gedoopt had. Dit wegens de ontelbare vliegen die er aange trokken werden door de afval van de naast zijn woning gelegen paardenslakterij van zijn stiefvader Geiregat.

Deze liberaal schreef niet alleen sociaal gerichte gedichten die zo veel aanklachten waren tegen de onmenselijke levensvoorwaarden van de arbeider, ook in zijn krantenartikels ging hij scherp te keer tegen allen die de vrijheid van denken wilden beletten en die hij ook tegenkwam in zijn eigen partij.

In 1865 stichtte hij met Edmond Hendrickx het “Nationaal Toneel van Oost-Vlaanderer”. Als “Fonteinist” schreef hij in opdracht van zijn Kamer verschillende historische drama's en zangspelen, waaronder “Laurent Coster”, “Boudewijn Hapke”, “Maria van Bourgondië” , “Frans Ackerman” en vele anderen.

Hij vertaalde, in verzen, werken van Shakespeare en van Molière, schreef zelf talloze gedichten, toneelstukken en liedjes voor de scholen, volksliederen en 113 toneelstukken. Vele van zijn liedjes werden op muziek gezet door zijn goede vriend Karel Miry.

Gedurende 13 jaar gaf hij een satirische volksalmanak uit onder zijn pseudoniem “Cies van Ghendt”.

En welke Gentenaar kent niet “Wie herbracht hier de rust op een teken van zijn hand?” uit de Arteveldecantate? Tekst van Napoleon Destanberg. Evenals het nu nog populaire “t Zijn de jongens van Gent, 't is 't volk van Artevelde”. Ongelooflijk wat die man die nauwelijks 46 jaar oud is geworden gepresteerd heeft. Hij was de eerste die begraven werd op het “Geuzenkerkhof”. Zijn begrafenis werd bijgewoond door een grote menigte, waaronder veel maatschappijen zoals het “Willemsfonds”, “De Fonteyne”, “Orphéon”, het “Van

Crombrughe's Genootschap”.

Het medaillon op zijn nu nog bestaand graf werd gemaakt door Isidoor Dubrucq.

In 1902 werd zijn borstbeeld, van de hand van Theo Soudeyns, geplaatst in de Vlaame Schouwburg.

7 September 1919

Stichting van de Samenwerkende Vennootschap “Uilenspiegel”.

De aandelen werden verkocht aan 12,50 fr.

De statuten vermeldden dat het opgericht werd als “lokaal der Vlamingen, studentenhuis, feestzaal, koffiehuis, spijshuis”.

De S.V. kocht het gewezen Hotel Bouüaert in de Korte Kruisstraat.

In 1934 werd het herdoopt in Elckerlijc”. Na 1944 werd het een korte tijd “Ganda” en vanaf 1948 “Roeland”. Het sloot zijn deuren in 1987 en werd afgebroken in 1995.

8 September 1379

De Witte Kaproenen onder leiding van Jan Yoens steken het Kasteel van Wondelgem in brand.

Lodewijk van Male had het laten bouwen in 1369.

8 September 1568

Intrede van de eerste Bisschop van Gent, Cornelius Jansenius.

Zia “Ghendtsche Tydinghen” - 2004 - N° 4 - p. 255

8 September 1779

Geboorte van Jean-François Van de Velde, 20e Bisschop van Gent.

Zia “Ghendtsche Tydinghen” - 2006 - N° 2 - p. 121.

Neem nota van de correctie.

8 September 1814

De Gentse begijnen verkrijgen van Willem I de toelating om terug het habijt te dragen.

“Uilenspiegel” toen het al “Roeland” geworden was.

8 September 1867

De laatste Taptoe op de Kouter.

Aan het woord “taptoe” kan verschillende betekenissen gehecht worden die allen met elkaar verwant zijn. Het was onder meer het signaal dat iedereen huiswaarts moest keren en dat in de herbergen niet meer mocht getapt worden, de kraan of de tap moest toe, vandaar de naam.

Het kon ook een politiemaatregel zijn waarbij het verboden werd na een bepaald uur nog op straat te komen. Ook nog een militaire parade, of hier in ons geval, het aflossen van de wacht, wat gepaard ging met trompet- of klaorengeschal.

Wat de uitspraak van minder courante woorden betreft hebben de Gentenaars altijd gekozen voor de gemakkelijkste oplossing. Alle verbale hindernissen werden herleid tot hun eenvoudigste vorm, vandaar dat men hier sprak van “taftoe”, misschien wel iets gemakkelijker uit te spreken dan “taptoe”.

Deze aflossing gebeurde traditioneel op de Kouter voor de Hoofdwacht, het gebouw dat wij sinds lang “De Beurs” noemen.

Het werd opgetrokken in 1738-1739 en was bestemd als “Corps de Garde” voor de Oostenrijkse troepen. Tot aan de Franse invasie bleef de Hoofdwacht zijn militair functie trouw vervullen en elke avond kwamen er heel wat Gentenaars, na hun dagelijkse wandeling op de Kouter, de traditionele aflossing van de wacht bijwonen, of het vertrek van de gewapende soldaten voor hun Nachtronde door de stad.

Ook hier had Rembrandt dus een mooie schilderij kunnen maken, want het vertrek vanuit het mooi gebouw moet wel een indrukwekkend gezicht geweest zijn.

Alhoewel de Hoofdwacht eigendom was van de Stad, konden de Fransen niet weerstaan aan hun manie om alles wat enige waarde had om te vormen tot een “nationaal bezit”. Ze waren wel zo vriendelijk ons dit gebouw terug te schenken in 1803 op voorwaarde dat het dienst zou doen als “Corps de Garde”.

Deze rol zou het dan ook blijven spelen tot op 8 September 1867 wanneer de laatste taptoe plaatsgreep die zeer veel Gentenaars naar de Kouter had gelokt om voor de laatste maal dit kleurrijk schouwspel bij te wonen.

8 September 1881

Geboorte van Franz Hellens.

Deze letterkundige schreef uitsluitend in het Frans.

Wat velen niet weten is dat die naam een pseudoniem is. In feite was hij de

zoon van de beroemde bacterioloog Prof. Dr. Emile Van Ermenghem, ontdekker van de bacil van het botulisme.

Zijn jeugd bracht hij door in Wetteren. Toen zijn ouders verhuisden naar Gent gin hij, evenals Maeterlinck, Verhaeren, Rodenbach, Van Lerberghe, naar het St-Barbara-college. Hij ging nadien Rechten studeren aan de Universiteit en maakte carrière als Hoofdbibliothecaris van het Parlement.

In 1950 ging hij wonen nabij Parijs, maar hij keerde terug naar Brussel waar hij stierf in 1972.

Zijn werken werden vertaald in 20 talen.

8 September 1947

Dood van Victor Horta.

Deze vermaarde architect werd hier geboren op 6 Januari 1861 in de St-Pietersnieuwstraat. Zijn geboortehuis bestaat niet meer, wel het huis in de Bestormstraat (nu Posteernestraat) waar hij zijn jeugd doorbracht.

Hij gaat eerst naar het Conservatorium, maar dat blijkt toch zijn ware roeping niet te zijn. Hij volgt dan gedurende 2 jaar het voorbereidend onderwijs aan onze Academie, waarna hij zich laat inschrijven in de Afdeling Architectuur. Na een 3-tal jaren gaat hij stage doen bij de Parijse architect Jules Dubuysson. Hij komt terug naar België en gaat nog 3 jaar studeren aan de Brusselse Academie. In 1884 gaat hij stage doen bij de gekende architect Alphonse Ballet, de man die o.m. de serres van Laken bouwde en het Museum voor Schone Kunsten van Brussel.

Deze stageperiode wordt meermaals onderbroken want in 1884, toen architectuurprijzen nog iets betekenden, ontving hij de Godecharlesprijs, wat hem toeliet studiereizen naar het buitenland te ondernemen.

Victor Horta - 1861-1947

Zijn eerste 3 huizen bouwde hij hier in de Twaalfkamerstraat. Daar vindt men hem nog niet volledig in terug, maar enkele jaren later is zijn reputatie als een van de vornaamste architecten van de Art-Nouveaustijl, de zogenaamde “Jugendstil”, definitief gevestigd.

In 1894 had hij reeds 9 ontwerpen uitgewerkt. In 1895 waren dat er 6, waaronder het fameuze “Maison du Peuple” in Brussel. Het is tekenend voor onze tijd dat men dit uniek gebouw heeft afgebroken om er iets onbenulligs voor in de plaats te zetten en dat de meeste onderdelen

terechtgekomen zijn in de handen van oud-ijzer-marchands. In 1900 bouwt hij het “Hotel Aubecq” op de Louizalaan. In 1891 de gebouwen van de “Innovation” in Brussel die in 1967 zouden afbranden.

Volgen dan verschillende prachtige herenhuizen, waaronder het “Hotel Hallait” en het “Hotel Solvay”, eveneens op de Louizalaan.

Gedurende de Eerste Wereldoorlog verbleef hij een tijdje in Engeland en trok dan naar Amerika. Daar gaat hij in talrijke universiteiten voordrachten geven over Kunst en Architectuur en zou er blijven tot na het einde van de oorlog. Dan komt hij terug naar België en bouwt in Brussel het Paleis voor Schone Kunsten.

De talrijke functies en eretitels die hij bekleed heeft zijn te talrijk om op te sommen. Vermelden wij er enkele van: Leraar aan de Antwerpse Academie, Directeur van deze van Brussel, Voorzitter van de klasse Schone Kunsten van de Koninklijke Academie in Brussel, Lid van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen.

Victor Horta die door Koning Albert in de adelstand verheven werd stierf te Brussel op 86-jarige leeftijd.

Zijn archief en zijn verzameling tekeningen die nu onschatbaar documentatiemateriaal zouden geweest zijn, bestaan niet meer. Enkele jaren voor zijn dood had hij dit alles verkocht als “oud papier”.

8 September 1989

Dood van Albert Vermeiren.

Uitbater van het Poppentheater “Nele” dat door hem opgericht werd in 1939. Studeerde aan de Academie en werd er later leraar.

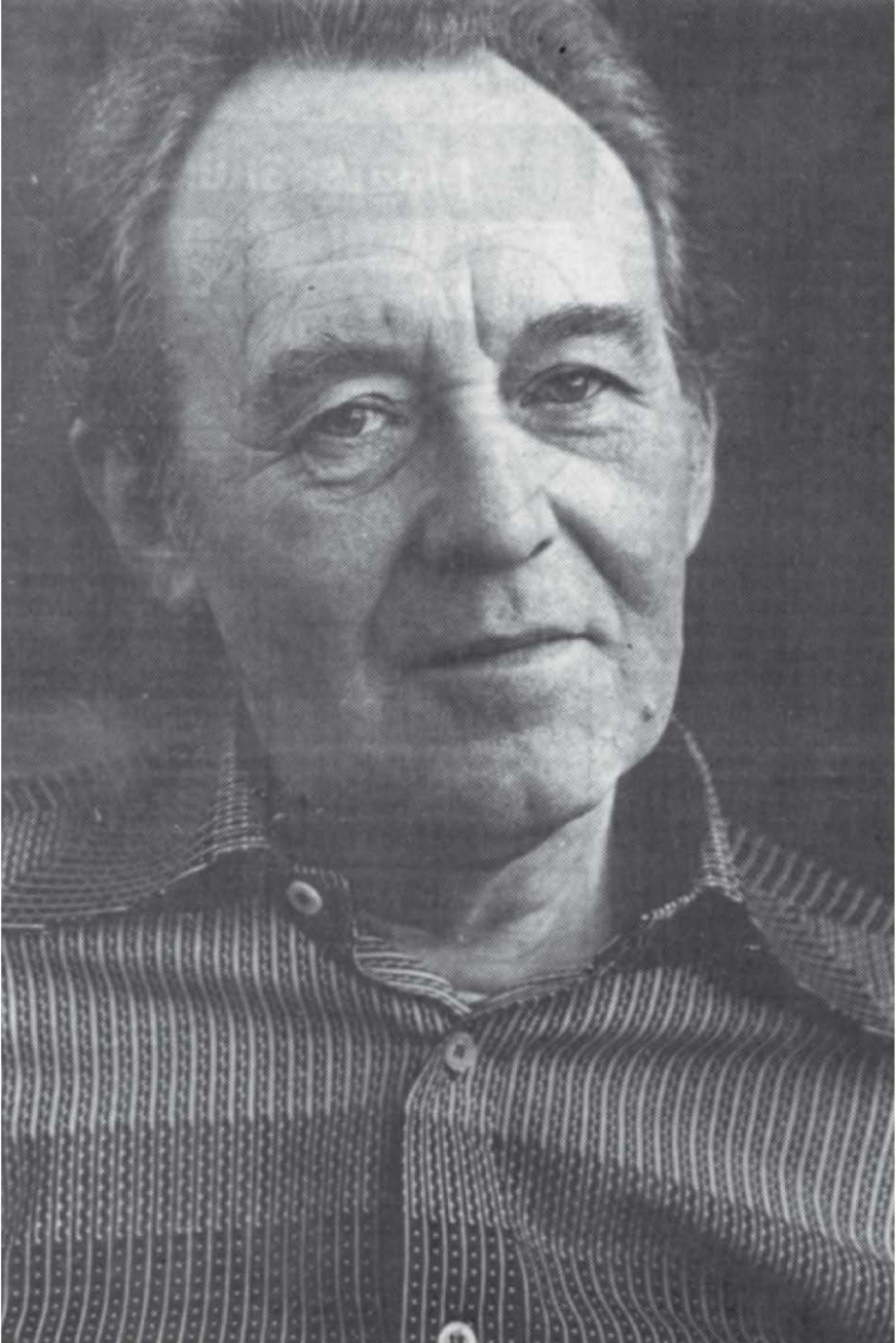
Hij begon in de zaal “Pan” in de Korte Meire. Hij ontwierp niet alleen zelf zijn poppen en decors, maar was tevens de belangrijkste acteur en schrijver van zijn repertoire.

Hij bleef in “Pan” tot in 1944. Tussen 1944 en 1947 zat hij op de Kortrijksesteenweg. Einde 1947 speelde hij in de oude schuilkelder op het St-Baafsplein. Tot in 1949 wanneer hij verhuisde naar “Galerie Interior op de Brabantdam. Een jaar later werd dit huis gekocht door “Braun-Fortuna” en mocht hij weer verhuizen. Belandde tenslotte in de Vlaanderenstraat.

Maakte destijds ook nog decors voor de Opera en deze voor het Lam Godspel.

9 September 1662

Het hoofd van het eerste houten standbeeld van Keizer Karel op de Vrijdagmarkt ploft neer op de grond. Justus Billet noteert: “door ouderdom

Albert Vermeiren. 1921-1989.

oft andersinst het hoofd is van het corpus gevallen.”
Zia “Ghendtsche Tydinghen” - 2007 - N° 1 - pp. 54-55

9 September 1863

Dood van Gustave Callier.

Hij werd in Gent geboren op 19 Februari 1819.

In 1842 promoveerde hij aan de Universiteit tot Dr. in de Letteren en de Wijsbegeerte. Hij maakte deel uit van de “Société Huet” en was de animator van het tijdschrift “La Flandre Libérale” dat dit genootschap uitgaf van 1846 tot 1848. (Dit is niet te verwarren met het dagblad met dezelfde naam dat in 1874 gesticht werd door zijn zonen Albert en Hippolyte).

Na het ontslag van Professor Huet in 1850 werd hij belast met de cursus “Geschiedenis van de Wijsbegeerte” en de cursus “Metaphysica”.

Werd in 1856 gemeenteraadslid en op 31 December 1857 benoemd tot Schepen van Schone Kunsten en Openbaar Onderwijs. Hij presteerde zeer veel voor de uitbreiding van het Officieel Onderwijs. Onder zijn schependom werden er 7 kosteloze scholen, 2 bewaarscholen, 2 betalende scholen, 1 lage-re hoofdschool voor meisjes en 3 adultenscholen opgericht.

Het onderwijzend personeel steeg van 87 naar 194 en het aantal leerlingen van 5.762 naar 10.320.

Samen met Professor Moke ontwierp hij het plan van de muurschilderingen van de Unversiteit.

Een mooie palmares. Alles perfect? Helaas, neen, niets is perfect in deze wereld: hij was een van de voorstanders om de begijnen van het Oud Begijnhof uit hun huis te zetten en de gronden te verkopen.

Hij stierf op 44-jarige leeftijd en werd burgerlijk begraven op het kerkhof van de Dampoort.

9 September 1752

Charles de Lorraine komt te Gent aan voor de schieting van de volgende dag. Hij overnacht in de St-Pietersabdij.

9 September 1771

Geboorte van Jozef-François Kluyskens.

Wie was die Jozef Kluyskens naar wie, vlak bij de Bijloke, een straat genoemd werd? Hij was de zoon van een Aalsterse chirurgijn-barbier. Zijn vader wou van hem een goudsmid maken, maar zoonlief voelde daar niets

voor en verkoos het beroep van zijn vader. En dat was een gelukkige keuze voor de lijdende mensheid.

Hij leerde de beginselen van het vak bij de Gentse chirurgijn-barbier Jan Miele. In 1792 vinden wij hem als heelmeeester in het Oostenrijks leger. In 1796 wordt hij hier heelmeeester aan het hospitaal en wordt tevens belast met de lessen aan de school voor chirurgie die opgericht werd door de Municipale Raad.

Deze leeropdracht gaat verder wanneer deze school afgeschaft wordt in 1804 en vervangen wordt door de “Ecole Centrale de Médecine du Département de l'Escaut”. Nadat Edward Jenner in 1798 zijn bevindingen publiceert over de koepokinentingen gaat Kluyskens naar Parijs om er lessen te volgen bij de Engelse specialist op dit gebied Dr. Woodville. Bij zijn terugkomst stelt hij voor hier ook een dienst op te richten voor koepokinentingen en wijst er op dat nog 1 kind op 7 sterft van de pokken.

Tijdens de Slag van Waterloo organiseert hij de hospitaaldienst. Er worden meer dan 9.000 gekwetsten verzorgd en Jozef Kluyskens verricht 300 amputaties. Zijn grote vakkennis, zijn koelbloedigheid en zijn ongelooflijke behendigheid zijn een zegen in een periode waarin in het gunstigste geval de anesthesie bestond uit een fles cognac. Wanneer de Universiteit gesticht wordt in 1817 wordt deze oude legerarts benoemd tot Professor aan deze instelling. Toch wel een probleem: hij bezit geen dokterstitel, maar die wordt hem 2 jaar later verleend bij een Ministerieel Besluit.

Hij is tevens Hoofdchirurg van het hospitaal dat hij reorganiseert.

Van 1830 tot 1831 en van 1839 tot 1840 is hij Rector van de Universiteit.

Als orangistisch gemeenteraadslid stelt hij in 1837 voor een nieuw hospitaal te bouwen op het Bijlokeplein. Dit voorstel werd door de Gemeenteraad eenparig goedgekeurd. Toen het volledig af was, was Kluyskens al meer dan 30 jaar dood.

Hij stierf op 24 October 1843.

9 September 1798

Bij besluit wordt de oude abdijkerk van St-Pieters geopend als “Museum van Schone Kunsten”.

9 September 1803

Geboorte van Professor Daniël Mareska.

Wij zouden hem een wiskundige kunnen noemen, een scheikundige, een fysiicus, maar vooral een geneesheer.

Alhoewel hij geboren werd in een zeer eenvoudig gezin had hij toch het geluk te mogen studeren aan de Universiteit. In het begin legde hij zich vooral toe op de Wiskunde en dat hij daarvoor een gave bezat moge blijken uit het feit dat hij 1824 een gouden ereprijs ontving van de Universiteit van Luik voor een studie over de theorie der limieten. En dat hem in 1826 dezelfde eer te beurt viel aan de Gentse Universiteit voor de behandeling van een wiskundig onderwerp. Hij zou trouwens in 1826 zijn diploma halen van Dr. in de Wis- en Natuurkunde.

Een jaar later, hij is 24 jaar, wordt hij Leraar benoemd aan het Koninklijk College, de voorloper van het Atheneum. Enkele maanden later wordt hij aangesteld als preparator bij Professor Bergsma die aan de Universiteit de Scheikunde doceert. Hij doet dit niet lang, want hij wil het diploma behalen van dokter in de Geneeskunde. Geen probleem, het is zover in 1830.

Bij de hervorming van de Universiteit in 1835 wordt hij aangesteld om de Scheikunde te doceren. Hij zou dit doen gedurende 23 jaren, tot aan zijn dood in 1858. Maar daar moeten wij ons toch niet al te veel van voorstellen en moest hij niets anders gepresteerd hebben, dan zou zijn naam nu wellicht volledig vergeten zijn. Hij had wel het excuus dat in zijn tijd het scheikunde-onderwijs op een bedroevend laag peil stond, van proefondervindelijk onderwijs was er nog geen sprake. Het was zijn opvolger, de Duitser Kekulé, die hier op dit gebied pionierswerk zou verrichten.

Het is als geneesheer dat hij bekend gebleven is. Deze dokter van het Rasphuis maakt zich zéér verdienstelijk gedurende de typhusepidemie van 1840, maar wanneer zijn naam nu nog regelmatig geciteerd wordt is dit te wijten aan een studie die hij maakte, samen met Dokter Heyman, en die gepubliceerd werd in 1845: "Enquête sur le travail et la condition physique et morale des ouvriers employés dans les manufactures de coton."

Hij beschreef de ongelooflijke omstandigheden in dewelke de katoenarbeiders werkten en leefden. Als een sociaalvoelende dokter werd hij dagelijks geconfronteerd met de schrijnende, voor ons nu onvoorstelbare toestanden die heersten in de beluiken. De mensen van het Beleid die nog nooit een voet gezet hadden in een beluik en misschien te goeder trouw konden menen dat daar geen problemen waren, konden geen onwetendheid meer inroepen na de studie van Mareska en Heyman. En dit is misschien wel de grootste verdienste geweest van Mareska.

Toen hij op 31 Maart 1858 stierf was hij 54 jaar. Hij werd begraven op het Campo Santo waar zijn graf nog altijd kan bezocht worden.

9 September 1814

De Municipale Raad beslist tot de stichting van een Koninklijk College in de lokalen van het vroegere Lyceum.

9 September 1911

De Draak wordt naar beneden gehaald voor het afbreken van de gietijzeren toren van het Belfort.

9 September 1962

Officiële inhuldiging van het “Museum voor Folklore” in het gerestaureerde Kinderen Alynshospitaal.

9 September 1966

Dood te Deurle van Leon De Smet.

Zia “Ghendtsche Tydinghen” - 2005 - N° 3 - pp. 185-186

Hugo Collumbien

BIBLIOGRAFIE

Binnenkort verschijnt een boek dat ongetwijfeld velen zal interesseren, namelijk **“Hoor! De Muzikanten!** Harmonie, fanfare, symphonie, brassband, big band... in Oost-Vlaanderen 18e-20e eeuw! Van “Amicitia” tot “Willen is Kunnen”.

Het is van de hand van ons lid Frans (Marcel) De Bleecker. (Een garantie voor degelijkheid). Het zal 315 bladzijden bevatten en een 150-tal foto's.

Het wordt uitgegeven met de steun van het Provinciebestuur van Oost-Vlaanderen.

Er toch even de aandacht op vestigen dat de vorige publicaties van Frans De Bleecker zeer vlug volledig uitverkocht waren. Wie geen risico's wil lopen, kan misschien best gebruik maken van de voorinschrijving. Dit kan gebeuren door overschrijving op Rekening N° 035-5639811-78. Het boek kost 22,50 Euro. Aan huis geleverd (enkel voor Gent): + 2 Euro. Levering per post: + 5 Euro.

Bijkomende inlichtingen te bekomen bij de auteur: Maurice Verdoncklaan 40 - 9050 Gentbrugge. Tel. 09.230.80.27.

Aanwezig in het Documentatiecentrum: **“Go West! Een verhaal van Vlaamse emigranten naar Canada”.**

Een uitgave van het Provinciebestuur van Oost-Vlaanderen.

Een brok interessante geschiedenis die tot hiertoe nog niet uitvoerig behandeld werd.

Het boek heeft een formaat van grosso modo 24 x 29 cm., telt 160 bladzijden en bevat een 175-tal interessante foto's. Prijs: 28,50 Euro (1.150 fr.)

H.C.

VRAAG EN ANTWOORD

Antwoord van de heer **Norbert Poulain** op de vraag van de heer **Herman Kerkhove** (Gh. T. 2007 - N° 3 - p. 189)

Het wandtapijt “Ronse in feest”, geweven door de Gentse tapijtwever Gaston Woedstad, is inderdaad een heel erg interessant object. Toen iemand uit Ronse een aantal maanden geleden mij een foto van het tapijt toonde was ik verrast. Ik kende dat tapijt helemaal niet, hoewel ik samen met wijlen prof. dr. Erik Duverger, eminent kenner van de tapijtkunst, het archief van Gaston Woedstad, bewaard door zijn kleinzoon Pierre, grondig had doorgenomen ten behoeve van het artikel *De Gentse tapijtwever Gaston Woedstad (1886-1950) en het renouveau van de Vlaamse tapijtkunst*, gepubliceerd in *Artes Textiles*, deel 10, 1981, p. 249-280.

In het *Journal appartenant à Woedstad Gaston, atelier d'art textile*, opge maakt vanaf 1 januari 1926, vonden we de vermelding van een door hem geschilderd karton “Vlaanderens Feest”, 1942, geschat 17.500 frank, maar niet uitgevoerd. Van “Ronse in feest” vonden we geen vermelding. Evenmin van een eventueel “Gent in feest”.

Betreft het - door de aanwezigheid van het Gentse wapen - hetzelfde tapijt? Werd het toch uitgevoerd en niet in het *Journal* opgenomen? Spelen de oorlogsomstandigheden een rol en wie was de opdrachtgever? Een nieuw onderzoek van het archief kan misschien wat opleveren, maar ik vrees van niet. Toch is een zoektocht naar het waarom van het wandtapijt zeker interessant.

LEZERS SCHRIJVEN ONS

De heer **Pierre Vander Haeghen** deed ons opmerken dat er een kleine onjuistheid voorkwam in het artikeltje over de Gasfabrieken, nl. toen wij schreven dat de fabriek op de Gasmeterlaan er bleef tot in 1940; (Gh. T. 2007 - N° 3 -p. 182). Hij verduidelijkt in het volgende briefje:

Gevolg aan ons telefoongesprek van verleden week betreffende de geschiedenis van de lichtgasproductie door de stadsdiensten heb ik het genoegen U hierbij mijn herinneringen toe te sturen.

Bij mijn weten is het gas geproduceerd geworden in de Stedelijke Gasfabriek, Gasmeterlaan, niet tot in 1940, maar tot in 1936. Het is lang geleden dat ik in die omgeving ben geweest, maar een paar jaren geleden waren de geraamten van de toenmalige gasvoorraadtanks (les gazomètres) nog te zien vanaf de Blaisantvest. Mijn vader was (inwonend) onderdirecteur en verantwoordelijk voor de productie; en het is daar dat ik in 1933 ben geboren. In 1936 is de productie overgebracht naar een fabriek in de Farmanstraat, die, als ik mij goed herinner, de naam droeg “Force, Eclairage, et Docks de Gand” dewelke (geheel of gedeeltelijk?) door de Stad Gent was overgenomen geworden, en in de volksmond “De Cokesfabrieke” heette. Mijn familie is toen mede verhuisd naar de omgeving van de nieuwe fabriek, namelijk naar een villa in de Motorstraat (de toenmalige terminus van tram 7-Darsen) welke villa aan de Stad toebehoorde. Het is daar dat wij de oorlog 1940-45 hebben meegemaakt, inbegrepen het bombardement op het vormingsstation Gent-Zeehaven op 22 Juni 1944 (waarover ik gegevens verschaft heb aan de vzw “De Oost-Oudburg”, overgenomen in hun Jaarboek 2001, blz. 55 e.v.). De gasfabriek heeft geen schade van het bombardement geleden. Wij zijn in de Motorstraat blijven wonen tot in 1950, jaar van het pensioen van mijn vader, dus 14 jaren in totaal.

Ik maak van de gelegenheid gebruik om uitdrukking te geven aan mijn grote waardering voor uw tijdschrift.

De heer **Roger Tuyschaever** stuurde ons het volgende berichtje dat hij tegenkwam in de “Gazette van Gend” van Donderdag 2 November 1815, blz. 4.

Bekendmaeking.

P. de Volder, orgelmaeker in de Meire , n° 3 tot Gend, laet weten, dat hy heeft uytgevonden eene nieuwe maniere, van Kerkorgels te maeken , zoo als blykt uyt de volgende attestatie der organisten.

“De ondergeteekende bekennen gehoort en geëxamineert te hebben eene nieuwe kerk-orgel , wel geconditionneerd en solide gemaekt door P. de Volder, met de welke men forte en piano kan spelen, hetgene zeer voordeelig is voor de kerken en organisten, mids men kan occompagneeren volle spelen, versen, sonates enz. enz, zonder de registers te moeten trekken nochte de handen van het clavier te lichten, alleenelyk met eene pedale voor de forte en piano; deze orgel heeft maer een clavier, en doet het zelve effect als met twee clavieren , het gene den prys van de orgel op een derde vermindert.”

B Angler, organist van O. L. V. kerke; *J. C. de Somer*, organist van S. Baefs; *J. Gabriel*, zangmeester van S. Michiels, *Vastensavonds*, organist van S. Nicolaes.

De liefhebbers worden verzocht deze orgel te komen hooren teln voorzeyden huyze, en recommandeert zig voor het nieuw maeken, vergrooten en repareren van orgels ten civilen pryze.

GÊNSCHE PRÂOT

Mandus Kalfijt was sedert e jâor koetsier bij de baronesse Waoterveugel. Hij hao vroeger altijd in 't zothuis gediend in mee en goeie rekomandaose van den directeur was 't hij bij de baronesse aanveird.

De deze en hâod er percies nie van te klaoge. Hij en hee wel 't poer nie uitgevonde, zei ze, maor veur pirdeknecht te spelen en moede nu zuust van de slimste nie zijn. Tege 't nieuwjâor was de baronesse ziek geworde, in ze dee Mandus roepe.

- Jongen, zei ze ezûu, 'k en ben nie g'hiel wel, in 'k en zal van dees jâor mijn

visite nie keune aflegge.

Mee da ge koetsier zijt, kende ezû en beetze al mijn vrienden in kennesse, newâor?

- Van eige, Mevrêwe, zei Mandus

- Awèl, zei ze, zie da ge morge zonder fijte in al die meinschen hulder brievebuzze en kâorte gao steke; ge zul ze vinde bij 't meise. Gâod het niet vergete?

- Nien ek, zulde Mevrêwe.

's Anderdaags dee ze Mandus roepe.

- Awèl, Mandus, zei ze, hedde gedâon wa da 'k u gezeid hên ?

- Jaojek, zulde, mevrêwe.

- In hêd er giene vergete? vroeg ze.

- Nien, nîen ek riept hij.

- Tiens zei ze, ge zij gij dâor zûu zekers van. Hoevele waoren der?

- Dertig, zei Mandus, zonder te pijnke.

- G'hêt gij da zûu rap geteld, zei de baronesse.

- Dat en es zûu moeilijk nie, mevrêwe, zei Mandus. Ter zijn toch twie-en-dertig kâorten in 't spel, kijk, zeid hij, 'k hê nog pijken âos in koeke tiene over, dat en kan nie misse.

De baronesse vloog hâost van heur zelve.

- Hâost u da ge wig zijt, riep ze. Hee ne meinsch van ze leve da g'hûurd of gezien? Da 'k u hier binne tien minute nîe mîer en vinde, riep ze; gij lieleke grûute lokenbijt!

Mandus schoot al mee ne kîer in en katekolirre.

- Wade, riept hij, binnen tien minute wig ? 'k En blijve gienen halve menuut in u kot nie mier, baronesse van mijn kloefe; in Mandus was wig.

't Meisse zag hem lûupe.

- Awèl, Mandus, riep ze, wa schilt er ?

- Lâot mij verdome g'rust, gij stome kale, riept hij, 't es al u schuld. G'hêt zekers verkierde kaorte g'ried geleid ? Mee wie komde g'hulder lache? 'k Was nog beter in 't zothuis, dâor vinde'k te minste meinsche die mij verstâon!

Jan Cleppe

UIT DE OUDE DOOS

Een artikeltje uit een krant van 31 Maart 1937

Ambtelijke vandalen aan 't werk. Is de Baudeloo-tuin bedreigd? De Bakermat der Gentsche Floraliën in gevaar?

We willen nog gelooven dat het niet waar is... De Baudeloohof, zooals de Gentenaars dit heerlijk stadspark noemen, zou gevaar loopen door de ongehoorde domheid van het Stadsbestuur, in een soort zandpleintje voor spelende kinderen te worden herschapen.

De oude Gentenaars zullen zich den prachtigen kruidtuin van vroeger wel herinneren, met zijn broeikassen, zijn vischvijvers, zijn hooge strenge orangerie, zijn lommerrijke dreven, zijn hagenhof die langs het water der Reke naar den Peerdenmeersch liep.

Wie, vóór zoo'n vijf en dertig jaren, ging niet kijken naar de groote Victoria Regia-bloem, die in een groenen serre-schemer in diep geheim baadde? Welke jongen van Sint-Jacobs heeft geen "tiene" gespeeld rond de "mosterdpot" met

Baudelooпарк 2006.

den steenen kop van Lineus op?

‘t Was uit de lage glazen broeikassen dat de bloemen kwamen die voor de eerste Gentsche Floraliën in zaal “Frascati” zouden dienen. Het was een oude kloostertuin, die der Baudelooheeren, en met zijn hooge taxisboomen, zijn lorkehagen en zijn tuilige eeuwenoude sequoia, had hij nog veel overgehouden uit den tijd der ingetogenheid der klokken en der gebeden.

Toen de Kruidtuin naar het Park verhuisde maakte men er een stadspark van, ten koste van heel wat ruwe verminkingen..., toch bleef nog steeds iets leven van de vroegere plechtige schoonheid.

En nu?

“Gekken in de piste!”

Men vertelt ons dat men het grasplein met zijn rozenpark wil veranderen in een zandpleintje dat als speelplaats dienen zal voor de kinderen?

Wat is dat voor een gekheid? De oude wijk van Sint-Jacobs is geen volkswijk, zoodat men werkelijk de kleinen van heinde en ver zou moeten optrommelen om te komen stoeien en ravotten op een plekje van anderhalve vierkante roed oppervlak.

De Baudelootuin ligt midden een burgerswijk, bijna volkomen met huizen ingesloten; zullen de menschen daar in een eeuwigen zandstorm moeten wonen?

Of moeten we ‘t nog eens aan ‘t klokzeel hangen dat het speelplein van het huidige Scheldeoord enkel dient om kattenvrijerijen en dat er geen enkel kind op spelen komt?

Dat het speelplein der Brugsche poort verdween omdat het weldra een onooglijke vuilhoop geworden was?

Zou er soms niet een platte “intrigue” onder schuilen? We kennen iemand, die den beroemden hof een soort ziekelijken haat toedraagt; dat is één.

Die reeds bewijzen heeft gegeven van buitengewonen machiavelischen aanleg in ‘t klein.

Die op voorhand weet dat het zandpleintje weldra een modderpoeltje zou worden, en dan zeer gemakkelijk de gemeente zou overhalen het zijne bestemming af te nemen, om er eenvoudig... bouwgrond van te maken.

De moord op den Baudeloohof wordt trapsgewijze ingericht.

Wij zeggen: *dat komt niet!*

De Baudeloo-tuin is een historisch monument.

De vandalen, wie ze ook mogen wezen, moeten er met de pooten afblijven. Zooniet zullen we zoeken tot we den waren draad der verdachte “intrigue” in de hand krijgen.

En dan zal er meer stof opwaaien dan het vuile zandpleintje “in spe” ooit zou kunnen doen.

J.F.

ZO WAS HET EENS

Een poëtisch zicht op de ingang van de gewezen Infirmerie van de Vrouwebroers, vóór de harde restauratie. Een geliefdkoosd oord van verschillende artiesten die er hun atelier hadden.

Entrée des artistes.